

Veiledning til sikkerhetslovens kapittel 6 og forskrift om personellsikkerhet

Fastsatt av Nasjonal sikkerhetsmyndighet med hjemmel i lov 20. mars 1998 om forebyggende sikkerhetstjeneste § 26 annet ledd og forskrift om personellsikkerhet, gyldig fra 6.3.2009.

Versjonsoversikt veiledning til sikkerhetslovens kapittel 6 og forskrift om personellsikkerhet

Dato	Versjon	Endringer	Godkjent av
01.03.2002	1		Jan Erik Larsen, Direktør
21.05.2003	2		Jan Erik Larsen, Direktør
01.07.2003	3		Jan Erik Larsen, Direktør
18.04.2005	4		Jan Erik Larsen, Direktør
13.09.2005	5		Jon Enkerud, Fung Direktør
16.01.2006	6		Kjetil Storaas Hansen, Direktør
14.05.2007	7		Kjetil Storaas Hansen, Direktør
18.04.2008	8		Geir Samuelsen, Direktør
06.03.2009	9	Loven §§ 20, 21, 22 og Forskriften §§ 3-4, 4-4, 4-8, 5-2	Geir Samuelsen, Fung Direktør
05.01.2012	10	Loven § 21, litra d, g, j, § 25 og Forskriften §§ 3-7 og 4-5	Tore Gustafsson, Avdelingsdirektør

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	6
2	Sikkerhetsloven.....	7
2.1	Utvalgte definisjoner fra sikkerhetslovens § 3.....	7
2.2	Kapittel 6. Personellsikkerhet.....	7
2.2.1	§ 19 Når sikkerhetsklarering og autorisasjon skal gjennomføres.....	7
2.2.2	§ 20. Gjennomføring av personkontroll.....	8
2.2.3	§ 21 Vurderingsgrunnlaget for sikkerhetsklarering.....	10
2.2.4	§ 22 Sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere.....	16
2.2.5	§ 23 Klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig.....	17
2.2.6	§ 24 Bortfall, tilbakekall, nedsettelse og suspensjon av sikkerhetsklarering og autorisasjon.....	18
2.2.7	§ 25 Begrunnelse og underretning.....	19
2.2.8	§ 25 a. Innsyn.....	21
2.2.9	§ 25 b. Oversendelse av sak til særskilt oppnevnt advokat.....	22
2.2.10	§ 25 c. Klage.....	23
2.2.11	§ 26 Utfyllende bestemmelser Kongen kan gi forskrifter om opprettelse av et sentralt register for klareringsavgjørelser.....	24
3	Forskrift om personellsikkerhet.....	25
3.1	Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser.....	25
3.1.1	§ 1-1. Formål og virkeområde.....	25
3.1.2	§ 1-2. Definisjoner og forkortelser.....	25
3.2	Kapittel 2. Når sikkerhetsklarering og autorisasjon skal gjennomføres.....	26
3.2.1	§ 2-1. Krav om sikkerhetsklarering og autorisasjon.....	26
3.2.2	§ 2-2. Sikkerhetsklarering og autorisasjon av utenlandske statsborgere.....	26
3.3	Kapittel 3. Gjennomføring av personkontroll.....	28
3.3.1	§ 3-1. Iverksettelse av personkontroll.....	28
3.3.2	§ 3-2. Personer som inngår i personkontrollen.....	29
3.3.3	§ 3-3. Anmodning om sikkerhetsklarering og personkontroll.....	29

3.3.4	§ 3-4. Registre og andre kilder som er relevante for personkontroll....	30
3.3.5	§ 3-5. Innhenting av personkontrollopplysninger fra fremmede stater.	32
3.3.6	§ 3-6. Utlevering av opplysninger til fremmede stater eller internasjonale organisasjoner	32
3.3.7	§ 3-7. Personhistorikk	32
3.4	Kapittel 4. Sikkerhetsklarering	35
3.4.1	§ 4-1. Klareringsmyndighet	35
3.4.2	§ 4-2. Sikkerhetssamtale.....	36
3.4.3	§ 4-3. Fastsettelse av sikkerhetsklareringsnivå.....	37
3.4.4	§ 4-4. Underretning om klareringsavgjørelser	37
3.4.5	§ 4-5. Begrunnelse og klage	39
3.4.6	§ 4-6. Klareringsbevis	42
3.4.7	§ 4-7. Register over klareringsavgjørelser	42
3.4.8	§ 4-8. Gyldighetstid og -område for sikkerhetsklarering	43
3.5	Kapittel 5. Autorisasjon.....	46
3.5.1	§ 5-1. Autorisasjonsansvarlig	46
3.5.2	§ 5-2. Vilkår for å gi autorisasjon.....	46
3.5.3	§ 5-3. Nødautorisasjon.....	48
3.5.4	§ 5-4. Autorisasjon for tilgang til ATOMAL informasjon.....	48
3.5.5	§ 5-5. Autorisasjonssamtale	49
3.5.6	§ 5-6. Autorisasjonsliste	50
3.5.7	§ 5-7. Autorisasjonsbevis	50
3.5.8	§ 5-8. Ufordelaktige autorisasjonsavgjørelser	51
3.6	Kapittel 6. Administrative bestemmelser	52
3.6.1	§ 6-1. Forholdet til bestemmelsene om informasjonssikkerhet.....	52
3.6.2	§ 6-2. Gradering og merking	52
3.6.3	§ 6-3. Blanketter.....	53

3.6.4	§ 6-4. Spredning og oppbevaring av personkontrollopplysninger	54
3.6.5	§ 6-5. Elektronisk behandling	55
3.6.6	§ 6-6. Journalføring	55
3.6.7	§ 6-7. Forsendelse	55
3.6.8	§ 6-8. Bevaring	56
3.6.9	§ 6-9. Kassasjon	63
3.6.10	§ 6-10. Avlevering til Arkivverket	64
3.6.11	§ 6-11. Omkostninger	64
3.7	Kapittel 7. Særbestemmelser for domstolene	66
3.7.1	§ 7-1. Kapitlets virkeområde	66
3.7.2	§ 7-2. Klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig	66
3.7.3	§ 7-3. Forhåndsvalg av domstoler for enkeltstående rettshandlinger i straffesaker	67
3.7.4	§ 7-4. Sikkerhetsklarering og autorisasjon av lagrettemedlemmer og meddommere	68
3.7.5	§ 7-5. Unntak fra bestemmelser om departementers og NSMs myndighet	68
3.8	Kapittel 8. Overgangsbestemmelser og ikrafttredelse	70
3.8.1	§ 8-1. Overgangsbestemmelser	70
3.8.2	§ 8-2. Ikrafttredelse	70
4	Vedlegg	71
4.1	Vedlegg A	71
4.2	Tilgjengelighet blanketter	72
4.3	Vedlegg B	73

1 Innledning

Denne veiledningen inneholder NSMs syn på hvordan enkelte paragrafer i sikkerhetslovens kapittel 6 og forskrift om personellsikkerhet skal forstås. NSM har kun gitt kommentarer til de paragrafer der det er funnet grunn til dette. Sikkerhetslovens kapittel 6 og personellsikkerhetsforskriften er likevel, av praktiske årsaker, gjengitt i sin helhet. NSM håper veiledningen kan være et nyttig verktøy for klareringsmyndigheter og autorisasjonsansvarlige i utøvelsen av deres virksomhet. Veiledningen vil ikke gi svar på alle spørsmål, men NSM vil tilstrebe å oppdatere/utbygge denne fortløpende, etter hvert som personellsikkerhetstjenestens behov tilsier det.

2 Sikkerhetsloven

2.1 Utvalgte definisjoner fra sikkerhetslovens § 3

1. Forebyggende sikkerhetstjeneste; planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og kontroll av forebyggende sikkerhetstiltak som søker å fjerne eller redusere risiko som følge av sikkerhetstruende virksomhet.

8. Skjermingsverdig informasjon; Informasjon som skal merkes med sikkerhetsgrad etter § 11 i loven her.

9. Sikkerhetsgradert informasjon; Informasjon som er merket med sikkerhetsgrad i henhold til reglene i § 11 i loven her.

15. Personkontroll; Innhenting av relevante opplysninger til vurdering av sikkerhetsklarering.

16. Sikkerhetsklarering; Avgjørelse, foretatt av klareringsmyndighet og bygget på personkontroll, om en persons antatte sikkerhetsmessige skikkethet for angitt sikkerhetsgrad.

17. Autorisasjon; Avgjørelse, foretatt av autorisasjonsansvarlig, om at en person etter forutgående sikkerhetsklarering (med unntak for tilgang til informasjon sikkerhetsgradert **BEGRENSET**), bedømmelse av kunnskap om sikkerhetsbestemmelser, tjenstlig behov samt avlagt skriftlig taushetsløfte, gis tilgang til informasjon med angitt sikkerhetsgrad.

2.2 Kapittel 6. Personellsikkerhet

2.2.1 § 19 Når sikkerhetsklarering og autorisasjon skal gjennomføres

§ 19. Når sikkerhetsklarering og autorisasjon skal gjennomføres

Person som skal gis tilgang til skjermingsverdig informasjon, skal autoriseres.

Person som skal autoriseres for tilgang til skjermingsverdig informasjon gradert **KONFIDENSIELT** eller høyere, skal på forhånd sikkerhetsklareres.

Person som i sitt arbeid vil kunne få tilgang til skjermingsverdig informasjon gradert **KONFIDENSIELT** eller høyere, skal sikkerhetsklareres dersom ikke sikkerhetstiltak for å fjerne risikoen for tilgang med rimelighet lar seg gjennomføre.

Sikkerhetsklarering gis for følgende nasjonale sikkerhetsgrader, eventuelt også for tilsvarende sikkerhetsgrader i NATO eller annen internasjonal organisasjon:

- a) **KONFIDENSIELT** (eventuelt NATO **CONFIDENTIAL**/tilsvarende).
- b) **HEMMELIG** (eventuelt NATO **SECRET**/tilsvarende).
- c) **STRENGT HEMMELIG** (eventuelt **COSMIC TOP SECRET**/tilsvarende).

Veiledning § 19

Tiltaket sikkerhetsklarering nyttes der personer skal autoriseres for tilgang til skjermingsverdig informasjon gradert KONFIDENSIELT og høyere. En mulig tilgang til sikkerhetsgradert informasjon er ikke lenger tilstrekkelig for å iverksette en klareringsprosess. Imidlertid foreligger det etter tredje ledd en mulighet for å klarere personell som ikke har arbeidsoppgaver knyttet til behandling av skjermingsverdig informasjon og således ikke skal autoriseres, men som likevel har en stilling der vedkommende faktisk kan komme i berøring med slik informasjon. Dette vil imidlertid bare kunne skje der andre tiltak for å fjerne risiko for tilgang ikke med rimelighet lar seg gjennomføre. Se for øvrig merknader til forskriften §§2-1 og 3-1.

At man klareres for en nasjonal sikkerhetsgrad innebærer ikke at man også er klarert for tilsvarende sikkerhetsgrader fastsatt av internasjonale organisasjoner eksempelvis NATO. Dette er indikert ved ordet eventuelt i bestemmelsens andre ledd.

Når det gjelder NATO klareringer gis disse av nasjonale myndigheter etter reglene i Security within the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) - CM (2002) 49 enclosure c med utfyllende bestemmelser gitt i Directive on Personnel Security - AC/35-D/2000. Vurderingsgrunnlaget gitt i sikkerhetsloven vurderes å være i samsvar med NATOs regelverk, se dog særreglene i forskriften § 2-2.

2.2.2 § 20. Gjennomføring av personkontroll

Personkontroll iverksettes etter anmodning fra autorisasjonsansvarlig, med mindre annet er bestemt av Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Personkontroll skal ikke finne sted uten at den som sikkerhetsklareres er gjort oppmerksom på og har samtykket i at slik kontroll vil bli foretatt. Personkontroll skal alltid omfatte opplysninger gitt av vedkommende selv. Vedkommende plikter å gi fullstendige opplysninger om forhold som antas å kunne være av betydning for vurderingen av sikkerhetsmessig skikkethet etter § 21.

Ved sikkerhetsklarering for HEMMELIG/tilsvarende eller høyere sikkerhetsgrader, og i andre særlige tilfeller, kan personkontroll gjennomføres for nærstående personer som er knyttet til vedkommende ved familieband.

For øvrig skal kontrollen omfatte opplysninger som vedkommende klareringsmyndighet selv sitter inne med og avlesing av relevante offentlige registre, jf. femte ledd første punktum. Registeransvarlig plikter å utlevere registeropplysninger uten hinder av taushetsplikt. Registeropplysninger skal meddeles skriftlig. Kontrollen kan også omfatte andre kilder, herunder uttalelser fra tjenestesteder eller arbeidsplasser, offentlige myndigheter eller oppgitte eller supplerende referanser. Personkontrollopplysninger skal gis vederlagsfritt til klareringsmyndigheten.

Kongen bestemmer hvilke registre som er relevante for personkontroll. Kongen gir også bestemmelser om fremgangsmåten ved registerundersøkelser i utlandet og om utlevering av opplysninger i forbindelse med andre lands myndigheters tilsvarende personkontroll. Under ingen omstendighet skal det innhentes, registreres eller videreformidles opplysninger om politisk engasjement som omfattes av § 21 annet ledd.

Opplysninger som er gitt klareringsmyndigheten i forbindelse med personkontroll, skal ikke benyttes til andre formål enn vurdering av sikkerhetsklarering. Autorisasjonsansvarlig kan likevel meddeles slike opplysninger dersom dette anses påkrevet av hensyn til den sikkerhetsmessige ledelse og kontroll av vedkommende.

Veiledning § 20

Hvem som er autorisasjonsansvarlig etter paragrafens første ledd er nærmere regulert i forskriftens § 5-1. I utgangspunktet er dette den enkelte virksomhets leder. I unntakstilfelle, eksempelvis der rekruttering av stort omfang skjer fra en enhet utenfor virksomheten med autorisasjonsansvar, kan det være praktisk at anmodning om sikkerhetsklarering fremmes av andre enn autorisasjonsansvarlig. NSM kan godkjenne slike avvikende ordninger.

For at et samtykke om personkontroll skal kunne anses gyldig må den enkelte kunne forstå hva samtykket innebærer. Dette må bero på en individuell vurdering. Autorisasjonsansvarlig bør være varsom med å innhente samtykke fra personer under 18 år. Samtykke kan under ingen omstendighet innhentes fra personer under 15 år.

Det kreves ikke samtykke til personkontroll fra de nærstående personer som eventuelt skal undersøkes i tilknytning til klareringen av hovedpersonen. Bestemmelsen i tredje ledd antas å gi tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag i forhold til personopplysningslovens krav. En annen regel ville gjøre klareringssystemet tilnærmet umulig å praktisere. Det bemerkes dog at det i forbindelse med innhenting av personkontrollopplysninger fra fremmed stat, i noen tilfeller kreves samtykke fra den personen som skal undersøkes, dette vil da også gjelde for nærstående person.

Plikten til å gi fullstendige opplysninger etter paragrafens andre ledd andre setning gjelder ikke kun ved utfylling av personopplysningsblanketten, men må anses som en løpende plikt i den tiden vedkommende er sikkerhetsklarert, jf § 24 første ledd.

Bestemmelsen i tredje ledd om hvem personkontroll gjennomføres for er nærmere regulert i forskriftens § 3-2.

Til paragrafens fjerde ledd vil NSM bemerke at det må legges til grunn at relevante personkontrollopplysningene er opplysninger som kan føres inn under § 21 første ledd. Kildene plikter å gi enhver opplysning de er kjent med innen vurderingsgrunnlagets rammer. Vurdering av opplysningenes vekt inngår som en del av klareringsmyndighetens helhetsvurdering, og tilligger ikke kilden. Dersom kilden mener utlevering av opplysningene kan skade pågående etterforskning må det etter NSMs oppfatning foretas en vurdering av skadepotensialet ved en eventuell sikkerhetsklarering opp mot eventuelt skadepotensialet for etterforskningen hvis opplysningene utleveres. Det forutsettes at en slik vurdering tas i samråd med NSM.

Til bestemmelsen i fjerde ledd fjerde punktum bemerkes at selv om loven i utgangspunktet innebærer at opplysninger kan innhentes fra andre kilder enn klareringsmyndigheten selv og offentlige registre, vil retten til å utlevere personkontrollopplysninger til klareringsmyndighet ikke gå foran lovbestemt

taushetsplikt. Ved innhenting av opplysninger fra andre kilder, eventuelt utfyllende opplysninger fra relevante registre, jf forskriftens § 3-4, andre ledd, er det av stor viktighet at hensynet til notoritet sikres gjennom skriftlighet i saksbehandlingen. God forvaltningsskikk tilsier at muntlig mottatte opplysninger skal nedtegnes hos klareringsmyndigheten. Dersom opplysningene skal anvendes i saksbehandlingen av klareringssaken, må klareringsmyndigheten be om å få opplysningene bekreftet skriftlig.

Til paragrafens femte ledd første og andre setning bemerkes at disse spørsmålene er nærmere regulert i kapittel 3 i forskriften. Til paragrafens femte ledd tredje setning bemerkes at NSM legger til grunn at den ikke hindrer retten og plikten til utlevering av opplysninger om forbindelse til relevante organisasjoner som følger av § 21 bokstav (i).

Til paragrafens sjette ledd bemerkes: Det følger av første punkt at personkontrollopplysninger ikke skal benyttes til andre formål enn vurdering av sikkerhetsklarering. En streng praktisering av bestemmelsen er påkrevd for tillitsforholdet mellom den som skal sikkerhetsklareres og klareringsmyndigheten. Bestemmelsen må forstås som en innskjerping av den alminnelige taushetsplikt som ellers følger av forvaltningslovens § 13.

Det må dog anses å ligge innenfor bestemmelsens ramme å kunne dele opplysninger med andre offentlige myndigheter der dette er nødvendig for å opplyse en klareringssak. Å dele opplysninger i den hensikt å få etterforsket alminnelige straffbare handlinger vil åpenbart være uforenlig med bestemmelsen.

For ordens skyld gjør NSM oppmerksom på at bestemmelsen ikke er til hinder for informasjonsdeling der det foreligger en nødrettssituasjon.

2.2.3 § 21 Vurderingsgrunnlaget for sikkerhetsklarering

Sikkerhetsklarering skal bare gis eller opprettholdes dersom det ikke foreligger rimelig tvil om vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet. Ved avgjørelse om sikkerhetsmessig skikkethet skal det bare legges vekt på forhold som er relevante for å vurdere vedkommendes pålitelighet, lojalitet og sunne dømmekraft i forhold til behandling av skjermingsverdig informasjon. Opplysninger om følgende forhold kan tillegges betydning:

- a. *Spionasje, planlegging eller gjennomføring av sabotasje, attentat eller lignende, og forsøk på slik virksomhet*
- b. *Straffbare handlinger eller forberedelser eller oppfordringer til slike.*
- c. *Forhold som kan lede til at vedkommende selv eller nærstående personer som er knyttet til vedkommende ved familiebånd, utsettes for trusler som innebærer fare for liv, helse, frihet eller ære med risiko for å kunne presse vedkommende til å handle i strid med sikkerhetsmessige interesser.*
- d. *Forfalskning av, eller feilaktig eller unnlatt fremstilling om, faktiske forhold som vedkommende måtte forstå er av betydning for sikkerhetsklareringen.*
- e. *Misbruk av alkohol eller andre rusmidler.*

- f. *Enhver sykdom som på medisinsk grunnlag anses å kunne medføre forbigående eller varig svekkelse av pålitelighet, lojalitet eller sunn dømmekraft.*
- g. *Kompromittering av skjermingsverdig informasjon, brudd på gitte sikkerhetsbestemmelser, nektelse av å gi personopplysninger om seg selv, unnlatelse av å gi autorisasjonsansvarlig løpende underretning om egne forhold av betydning for sikkerheten, nektelse av å gi taushetsløfte, tilkjennegivelse av ikke å ville være bundet av taushetsløfte eller nektelse av å delta i sikkerhetssamtale.*
- h. *Økonomiske forhold som kan friste til utroskap.*
- i. *Forbindelse med innen- eller utenlandske organisasjoner som har ulovlig formål, som kan true den demokratiske samfunnsordenen eller som anser vold eller terrorhandlinger som akseptable virkemidler.*
- j. *Manglende mulighet for gjennomføring av en tilfredsstillende personkontroll.*
- k. *Tilknytning til andre stater.*
- l. *Andre forhold som kan gi grunn til å frykte at vedkommende vil kunne opptre i strid med sikkerhetsmessige interesser.*

Politisk engasjement, herunder medlemskap i, sympati med eller aktivitet for lovlige politiske partier eller organisasjoner og annet lovlig samfunnsengasjement, skal ikke ha betydning for vurdering av en persons sikkerhetsmessige skikkethet.

Klareringsavgjørelser skal baseres på en konkret og individuell helhetsvurdering av de foreliggende opplysninger. Klareringsmyndigheten skal påse at klareringssaken er så godt opplyst som mulig før avgjørelse fattes. Sikkerhetssamtale skal gjennomføres der dette ikke anses som åpenbart unødvendig.

Negative opplysninger om nærstående personer, jf. § 20 tredje ledd, skal bare tas i betraktning dersom det antas at nærståendes forhold vil kunne påvirke vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet.

I særlige tilfeller kan det settes vilkår for sikkerhetsklarering.

Veiledning § 21

Til paragrafens første ledd første setning bemerkes at rimelig tvil om en persons sikkerhetsmessige skikkethet kan oppstå på et tidspunkt lenge før det foreligger en formodning om at vedkommende representerer eller vil kunne representere en aktuell sikkerhetsrisiko.

Vurderingen av rimelig tvil må ses i sammenheng med det nivå vedkommende skal klareres for, desto høyere klareringsnivå, desto mindre grad av tvil kan aksepteres.

Oppregningen i paragrafens første ledd bokstav a – k er i utgangspunktet uttømmende, men bokstav (l) vil likevel fungere som en sikkerhetsventil vedrørende opplysninger av sikkerhetsmessig karakter som ikke lar seg henføre under de øvrige forhold som kan tillegges betydning.

Til bokstav (b) bemerkes at NSM legger til grunn at det er den straffbare handlingen eller forberedelsen til denne, som i seg selv kan vektlegges. Det er således ikke

avgjørende for relevansvurderingen om politiet er inne i saken, om saken er henlagt eller har endt med domfellelse.

Til bokstav (d) vil NSM bemerke at bestemmelsen omfatter det å gi uriktige eller ufullstendige opplysninger til klareringsmyndigheten så vel som andre myndigheter.

I enkelte tilfeller vil klareringsmyndighetene oppleve at omspurte ikke gir den informasjon som etterspørres i klareringsprosessen. Det kan i utgangspunktet fremstå som noe uklart hvilken bokstav denne type unnlatt medvirkning skal henføres under.

At omspurte unnlater å medvirke i personkontrollen vil kunne oppfattes dit hen at personkontrollen ikke fremstår som tilfredsstillende. Forholdet vil således, etter ordlyden i bokstav j, kunne subsumeres under denne bestemmelsen. NSM mener imidlertid at denne bestemmelsen primært tar sikte på de tilfeller informasjon objektivt sett ikke er, eller kan anses å være, tilgjengelig. Dette vil typisk være ved utenlandsopphold i stater Norge ikke har sikkerhetsmessig samarbeid med. Kriteriet kan etter NSMs oppfatning ikke direkte knyttes til enkeltpersonens vilje til å bidra til sakens opplysning.

NSM mener derfor at det er riktig å subsumere manglende medvirkning under litra d. *"unnlatt fremstilling"* av faktiske forhold, eller eventuelt litra g *"nektelse av å gi personopplysninger om seg selv"*.

NSM mener at forhold subsumert under litra d eller g på selvstendig grunnlag kan lede til en negativ avgjørelse. Dog slik at saken fortsatt må undergis en konkret og individuell vurdering hvor det også sees hen til sakens faktum for øvrig, og om den unnlatte medvirkning skyldes manglende vilje eller andre forhold.

NSM vil videre bemerke at den enkelte normalt må anses å forstå at de opplysninger som etterspørres på personopplysningsblanketten er av betydning for sikkerhetsklareringen.

NSM legger til grunn at forfalskning/unnlattelse/feilaktig fremstilling av faktum kan sies å berøre kjernen av det som ligger i begrepene, pålitelighet, lojalitet og sunn dømmekraft. NSM er av den oppfatning at det bør føres en generelt streng praksis når det gjelder vektlegging av disse forhold. NSM vil likevel minne om at det må gjennomføres en konkret individuell vurdering i den enkelte sak.

Et særlig spørsmål oppstår når omspurte tidligere har unnlatt å gi eller har gitt feilaktige/forfalskede opplysninger til klareringsmyndigheten eller andre myndigheter, og så senere viser åpenhet overfor klareringsmyndigheten om de samme spørsmål. I slike tilfeller kan det vanskelig legges vesentlig vekt på i omspurtes favør at han viser åpenhet om forhold han allerede må forstå er kjent for klareringsmyndigheten.

Til bokstav (f) vil NSM bemerke at ikke bare sykdommen i seg selv er relevant, men også om en sykdom nødvendiggjør en medisinerings som vil kunne medføre svekkelse av sikkerhetsmessig skikkethet.

Til bokstav (g) ad nektelse av å gi personopplysninger om seg selv vises til det som er nevnt under bokstav d.

Til bokstav (i) vil NSM bemerke at begrepet forbindelse ikke må oppfattes til kun å gjelde straffbare forbindelser. Enhver forbindelse mellom personer som inngår i personkontrollgrunnlaget og organisasjoner som nevnt, vil slik NSM ser det være relevant. Vurderingen av hvilken vekt forbindelsen skal ha, inngår i klareringsmyndighetens helhetsvurdering, jf paragrafens tredje ledd. NSM legger videre til grunn at det ikke er nødvendig at en organisasjon er erklært ulovlig for å omfattes av paragrafen, men at det er tilstrekkelig at den tilfredsstillende ett av vilkårene paragrafen oppstiller.

Til bokstav (j) bemerkes at forholdet er nærmere regulert dels i samme ledds bokstav (g), og dels i personellsikkerhetsforskriftens § 3-7.

Til bokstav (k) bemerkes at det må foretas en konkret vurdering av om tilknytningen kan influere på den sikkerhetsmessige skikketheten til vedkommende. Uttrykket "tilknytning" må tolkes vidt, i den forstand at ulik art av tilknytning vil kunne være relevant, eksempelvis økonomiske interesser, familie, kontakt med landets myndigheter mv. Graden av tilknytning må også inngå i vurderingen; eksempelvis hvor store økonomiske interesser, hvor nære de familiære relasjoner til vedkommende er i den aktuelle staten, og hvordan kontakten med disse familiemedlemmene er. Det presiseres at enhver tilknytning til annen stat i seg selv ikke er tilstrekkelig grunn for klareringsnektelse. Det må foretas en konkret vurdering av om tilknytningen kan influere på den sikkerhetsmessige skikketheten til vedkommende. Forhold relatert til dette er også omtalt i merknadene til § 22. NSM gjør oppmerksom på at bestemmelsen også kommer til anvendelse for nærstående som inngår i personkontrollen.

Til bokstav (l) vil NSM anføre at det naturligvis ikke er mulig å gi noen uttømmende oversikt over relevante forhold. Dog kan som eksempler nevnes; lojalitetsbånd som kan komme i konflikt med lojalitet til nasjonen og dens sikkerhetsinteresser, herunder lojalitetsbånd til organisasjoner, miljøer eller religion. Andre eksempler kan være usikker identitet, uforklarlig god økonomi eller manglende evne og mulighet til sikkerhetsmessig forståelse. Til sistnevnte kriterium kan lav alder, at en person er umyndiggjort eller at personen mangler tilstrekkelig språkforståelse, være relevant.

I tredje ledd andre punktum fremgår at klareringsmyndigheten skal påse at klareringssaken er så godt opplyst som mulig før avgjørelse fattes. Reglen er harmonisert med saksopplysningskravet i forvaltningsloven § 17. Klareringsmyndigheten har et selvstendig ansvar for sakens opplysning. Dette er et sentralt forvaltningsrettslig prinsipp.

Det må i alminnelighet stilles krav til en grundig saksutredning. Det er viktig å unngå at personer som ikke har den tilstrekkelige sikkerhetsmessige skikkethet får tilgang til skjermingsverdig informasjon. En grundig saksutredning har også vesentlig betydning for den enkeltes rettssikkerhet.

Det innebærer at klareringsmyndigheten må sørge for at faktum blir tilstrekkelig klargjort. Fremstår kildegrunnlaget som uklart må det innhentes utdypende og utfyllende opplysninger fra kilden selv, og eventuelt andre som kan bidra til sakens opplysning. Klareringsmyndigheten har plikt til å undersøke forhold og opplysninger til så vel gunst som ugunst for vedkommende.

Det fremgår av paragrafens tredje ledd tredje punktum at det skal gjennomføres sikkerhetssamtale der dette ikke anses som åpenbart unødvendig. Hva som må anses som åpenbart unødvendig vil måtte bli en skjønnsmessig vurdering klareringsmyndigheten må gjøre i det enkelte tilfelle, men NSM legger til grunn at samtale må gjennomføres dersom det foreligger uklare forhold som kan ha betydning for vurderingen, eller klareringsmyndigheten er i tvil om vedkommende kan gis klarering. NSM legger videre til grunn at sikkerhetssamtale skal gjennomføres i alle tilfeller hvor det kan være aktuelt å nekte sikkerhetsklarering på grunn av økonomiske forhold. Dette dels for å få klarlagt de underliggende forhold, og dels for å sikre at de foreliggende kredittopplysningene er korrekte.

Bestemmelsen innebærer at det ikke vil være et krav at sikkerhetssamtale blir gjennomført dersom klareringsmyndigheten er sikker på utfallet av klareringssaken på bakgrunn av andre saksopplysninger. Dette er likevel ikke til hinder for at klareringsmyndigheten gjennomfører sikkerhetssamtale utover minstekravet i loven.

I den konkrete helhetsvurderingen av om klarering skal gis eller opprettholdes vil alle saklige opplysninger som bidrar til å svekke- eller styrke inntrykket av vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet være relevante. Vurdering av hvilken vekt relevante opplysninger skal ha vil avhenge av blant annet; ufordelaktige forholds art, omfang og alvorlighet, tidsforløp og personens alder da det/disse oppsto, skjerpene og formildende omstendigheter, eventuelle straffereaksjon(er).

Til paragrafens fjerde ledd vil NSM bemerke at nærstående personers betydning avhenger av tilknytningen til hovedpersonen. Tilknytningens betydning kan variere med kultur, religion og sosiale forhold.

Kravet "særlige tilfeller" i bestemmelsens femte ledd innebærer at det må foreligge helt spesielle forhold for at vilkårssetting skal bli aktuelt.

Vilkårene må stå i saklig sammenheng med avgjørelsen om sikkerhetsklarering, jf sikkerhetslovens § 21 første ledd, og ikke være uforholdsmessige tyngende for den klarerte. Vilkårene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i sikkerhetsloven eller andre lover og forskrifter. Vilkåret må videre være praktiserbart og kunne kontrolleres.

I følge Ot.prp nr 59 (2004-2005) er vilkår primært tenkt benyttet i situasjoner der en person har en tilknytning til et annet land og det foreligger en hypotetisk mulighet for at denne tilknytningen i en gitt situasjon kan utløse høy sikkerhetsmessig risiko. Som et eksempel på dette nevnes tilfellet der en person har økonomisk eller familiære bindinger til et land vedkommende kan komme til å gjøre tjeneste i. I slike tilfeller kan det foreligge risiko for at vedkommende kan utsettes for press til å handle i strid med

Norges sikkerhetsmessige interesser. Et alternativ til å gi avslag på sikkerhetsklareringen på bakgrunn av denne hypotetiske risikosituasjonen kan eksempelvis være å sette vilkår om at vedkommende ikke kan tjenestegjøre i det aktuelle landet.

Et annet eksempel som gis er der vedkommende som blir klarert har et utenlandsk statsborgerskap. I disse tilfellene kan det være aktuelt å sette som vilkår at klareringen bare skal benyttes i en bestemt stilling eller avgrenses geografisk, eller at vedkommende ikke skal ha tilgang til informasjon av en bestemt karakter.

Formålet med vilkår som settes i disse tilfelle er å unngå at det skapes situasjoner som kan skape en lojalitetskonflikt.

I ovennevnte tilfeller vil vilkåret *begrense klareringens virkeområde* og derved den klarertes tilgang til skjermingsverdig informasjon. Det kan imidlertid tenkes satt vilkår som *ikke begrenser* klareringens virkeområde, men som pålegger den klarerte en oppfylleelsesplikt.

Nevnte eksempler er ikke en uttømmende oppstilling av tilfeller hvor vilkår kan tenkes brukt. Bestemmelsen skal imidlertid ikke brukes som en vanlig løsning mellom det å gi og det å nekte klarering. Dette følger direkte av kravet om at det kun er i særlige tilfeller at vilkår skal kunne settes.

Vilkår må utformes skriftlig, og tilstrekkelig kortfattet og presist slik at det ikke gir rom for tvil ift hva som menes. Eksempel på utforming av vilkår: "Klareringen kan ikke benyttes til tjeneste i NN land og til behandling av informasjon vedrørende NN land". Et annet eksempel kan være: "Klareringen kan kun benyttes i stilling som NN ved NN virksomhet".

Begrunnelsen for vilkårssettingen, herunder årsaken til at en anser kravet om "særlig tilfelle" som oppfylt, må fremgå av den interne begrunnelsen klareringsmyndigheten utformer samtidig med avgjørelsen, jf sikkerhetslovens § 25 siste ledd.

Den som blir klarert på vilkår må underrettes i tråd med sikkerhetslovens § 25 andre ledd, herunder må det opplyses om klageadgangen på vilkår. Vedkommende skal også samtidig med underretningen ha en begrunnelse for avgjørelsen i den grad slik begrunnelse kan gis uten å røpe opplysninger som nevnt i sikkerhetslovens § 25 tredje ledd bokstav a-d.

Vilkår kan gjøres gjeldende for deler av klareringens gyldighetstid.

Om underretning om vilkår til autorisasjonsansvarlig og registrering av gitte vilkår se kommentarer til forskrift om personellsikkerhet § 4-4 første ledd og § 4-7 første ledd.

2.2.4 § 22 Sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere

En utenlandsk statsborger kan gis sikkerhetsklarering etter en vurdering av hjemlandets sikkerhetsmessige betydning og vedkommendes tilknytning til hjemlandet og Norge. Nærmere regler som sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere fastsettes av Kongen.

Veiledning § 22

Bestemmelsens første ledd omhandler de materielle vilkår for sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere. Det presiseres at dette er en "kan"-regel der utenlandske statsborgere etter nærmere gitte vurderingstema kan bli gitt sikkerhetsklarering. Dette innebærer ingen hovedregel om at utenlandske statsborger skal gis klarering.

Det som skal vurderes er 1) hjemlandets sikkerhetsmessige betydning, 2) betydningen av vedkommendes tilknytning til dette og 3) vedkommendes tilknytning til Norge.

1) Klareringsmyndighetene skal i vurderingen av hjemlandets sikkerhetsmessige betydning benytte NSMs personellsikkerhetsmessige vurderinger av de enkelte stater, jfr forskriftens § 3-3. Med "hjemlandets sikkerhetsmessige betydning" menes i hvilken grad landets styresett, forhold til Norge og våre allierte, kriminalitetsbilde, etterretningsvirksomhet eller -interesser, økonomiske forhold og lignende, kan bidra til å påvirke vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet. I dette ligger også i hvilken grad landet vurderes å utgjøre en sikkerhetsmessig trussel mot Norge

2) Når det gjelder "vedkommendes tilknytning til hjemlandet", blir det i stor grad de samme vurderingene som vilkåret "tilknytning til annen stat", jf veiledningen til bokstav k i § 21.

3) Vedkommendes tilknytning til Norge må baseres på en bred, konkret vurdering. Relevante moment i denne vurderingen vil for eksempel være botid i Norge, om vedkommende har familie her, oppholds- og arbeidstillatelse, mv.

Generelt anser NSM at hvilken vekt en persons tilknytning til en annen stat må tillegges vil øke med graden og omfanget av tilknytningen. Tilsvarende gjelder personens tilknytning til Norge. Der vedkommende har en sterk tilknytning til Norge vil graden av tilknytning til en annen stat som kan aksepteres være høyere enn uten den sterke tilknytningen til Norge.

Fremmede staters sikkerhetsmessige betydning vil variere. I forhold til enkelte stater kan det være knyttet så store sikkerhetsmessige betenkeligheter at selv en relativt svak tilknytning vil måtte tillegges betydelig vekt. Det henvises her til NSMs landvurderinger.

Det følger av § 23 at det er departementene som er klareringsmyndighet for utenlandske statsborgere. Personer som er statsløse eller har dobbelt statsborgerskap (hvorav det ene er norsk) skal sikkerhetsklareres etter bestemmelsene for utenlandske statsborgere, jf forskriftens § 2-2 fjerde ledd. Ved klarering for Cosmic Top Secret (CTS) er Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) rette klareringsmyndighet.

2.2.5 § 23 Klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig

Hvert enkelt departement er klareringsmyndighet for personell innen sitt myndighetsområde. Departementet kan i særlige tilfeller delegerer klareringsmyndighet til underlagte virksomheter som har et stort klareringsbehov.

I forbindelse med sikkerhetsgraderte anskaffelser foretatt av vedkommende departement eller underliggende etat eller institusjon, er departementet klareringsmyndighet for personell ansatt hos eller engasjert av leverandøren. Departementet kan delegerer myndigheten til anskaffelsesmyndighet som har fått delegert klareringsmyndighet etter første ledd annet punktum.

Kongen bestemmer hvem som skal være klareringsmyndighet for øvrige virksomheter, herunder for beredskapspersonell i fylkeskommunene, kommunene og organer eller virksomheter med beredskapsmessig tilknytning til disse.

Sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere kan bare gis av vedkommende departement. Sikkerhetsklarering for COSMIC TOP SECRET/tilsvarende kan bare gis av Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Autorisasjon kan gis dersom autorisasjonsansvarlig ikke har opplysninger som gjør det tvilsomt om vedkommende sikkerhetsmessig er til å stole på. Autorisasjon gis normalt av virksomhetens leder. Autorisasjon skal ikke gis før det foreligger melding om sikkerhetsklarering, med unntak for de tilfeller som er beskrevet i § 19 tredje ledd, og sikkerhetssamtale er avholdt. Nasjonal sikkerhetsmyndighet gir nærmere regler om autorisasjon og om hvem som er autorisasjonsansvarlig.

Veiledning § 23

Til paragrafens første ledd anfører NSM at sikkerhetslovens formål blant annet er å effektivt ivareta hensynet til rikets sikkerhet og den enkeltes rettsikkerhet. En viktig faktor for å oppnå dette innen personellsikkerhet er stor grad av sentralisering av klareringsmyndighet. Dette vil blant annet fremme enhetlig behandling av klareringssaker, motvirke spredning av sensitiv informasjon og bidra til en høy sikkerhetsfaglig kompetanse ved klareringsmyndigheten. Adgangen til å delegerer klareringsmyndighet bør derfor etter NSMs oppfatning praktiseres restriktivt. Bestemmelsen gir for øvrig adgang til delegasjon for alle klareringsnivåer som departementet kan gi.

Dersom klareringsmyndighet likevel delegeres bør departementet av samme hensyn som nevnt ovenfor ikke gi adgang til videre delegasjon (subdelegasjon). Delegasjon etter første ledd omfatter ikke delegasjon av klareringsmyndighet ved sikkerhetsgraderte anskaffelser med mindre dette er uttrykkelig fastsatt i delegasjonsvedtaket, jf andre ledd.

Til paragrafens tredje ledd bemerkes at nærmere regler er gitt i personellsikkerhetsforskriftens § 4-1.

Til paragrafenes femte ledd bemerkes at ut fra sammenhengen er bruken av begrepet sikkerhetssamtale i denne lovparagrafen feil. NSM legger til grunn at den rette betegnelsen skal være autorisasjonssamtale. For øvrig er nærmere regler om autorisasjon er gitt i kapittel 5 i personellsikkerhetsforskriften.

2.2.6 § 24 Bortfall, tilbakekall, nedsettelse og suspensjon av sikkerhetsklarering og autorisasjon

Sikkerhetsklarert og autorisert personell skal holde autorisasjonsansvarlig orientert om forhold som antas å kunne være av betydning for vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet.

Fremkommer det opplysninger som reiser tvil om en sikkerhetsklarert persons sikkerhetsmessige skikkethet, skal klareringsmyndigheten vurdere å tilbakekalle eller nedsette klareringen, eller suspendere klareringen og iverksette nærmere undersøkelser for å avklare forholdet.

Er en sikkerhetsklarering besluttet tilbakekalt, nedsatt eller suspendert, skal begrunnet melding om dette sendes til Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Autorisasjonsansvarlig skal varsles umiddelbart.

Autorisasjon bortfaller automatisk

- a. når personen fratrer den stilling som autorisasjonen omfatter,*
- b. når behovet for autorisasjon av andre grunner ikke lenger er til stede, eller*
- c. når vedkommende ikke lenger har tilstrekkelig sikkerhetsklarering.*

Får autorisasjonsansvarlig opplysninger som gir grunn til tvil om en autorisert person fortsatt kan anses sikkerhetsmessig skikket, skal autorisasjonen vurderes tilbakekalt, nedsatt eller suspendert. Avgjørelse om dette skal innberettes til vedkommende klareringsmyndighet.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet fastsetter generell gyldighetstid for sikkerhetsklareringer.

Veiledning § 24

Til paragrafens første ledd bemerkes at personell som har behov for sikkerhetsklarering i sin stilling, men som ikke er autorisert, eksempelvis rengjørings- eller vaktpersonell, ikke kan anses unntatt for meldeplikten. NSM legger til grunn at det i de fleste tilfeller vil være naturlig at slik melding gis til klareringsmyndigheten. Orienteringsplikten anses å gjelde § 21 første ledd a – j, i praksis endring i de forhold som vedkommende skal redegjøre for på personopplysningsblanketten.

Til paragrafens tredje ledd bemerkes at NSM legger til grunn at bestemmelsen skal muliggjøre etterfølgende kontroll med klareringsmyndighetenes klareringsavgjørelser fra NSMs side, jf personellsikkerhetsforskriftens §4-1 femte og sjette ledd. Opplysningene vil også inngå i NSMs egne registre, jf forskrift om personellsikkerhet § 3-4.

Ved bortfall av autorisasjon skal virksomheten sørge for at personen det gjelder gjøres oppmerksom på at taushetsplikten fortsatt gjelder, jf informasjonssikkerhetsforskriftens § 3-3.

Dersom autorisasjonsansvarlig er usikker på hvilken vekt et forhold skal tillegges i rimelig tvilsvurderingen etter paragrafens femte ledd, jf § 21 første ledd, eller autorisasjonsansvarlig ikke kan utelukke at klareringsmyndigheten vil kunne komme til et annet resultat i sin rimelig tvils vurdering må forholdet, slik NSM ser det, innberettes til klareringsmyndigheten. Dette fordi unnlatt innberetning vil hindre etterlevelse av sikkerhetslovens § 24 annet ledd.

Til paragrafens siste ledd bemerkes at nærmere regler er gitt i personellsikkerhetsforskriftens § 4-8.

2.2.7 § 25 Begrunnelse og underretning

Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder ikke for avgjørelser om sikkerhetsklarering eller autorisasjon.

Den som har vært vurdert sikkerhetsklarert, har rett til å bli gjort kjent med resultatet. Ved negativ avgjørelse skal vedkommende uoppfordret underrettes om resultatet og opplyses om klageadgangen.

Begrunnelse for en avgjørelse skal gis samtidig med underretningen om utfallet av klareringssaken. Vedkommende har ikke krav på begrunnelse i den utstrekning begrunnelse ikke kan gis uten å røpe opplysninger som

- a. er av betydning for Norges eller dets alliertes sikkerhet, forholdet til fremmede makter eller andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser,*
- b. er av betydning for kildevern,*
- c. det av hensyn til vedkommendes helse eller hans forhold til personer som står denne nær, må anses utilrådelig at vedkommende får kjennskap til,*
- d. angår tekniske innretninger, produksjonsmetoder, forretningsmessige analyser og beregninger for forretningshemmeligheter ellers, når de er av en slik art at andre kan utnytte dem i sin næringsvirksomhet.*

Klareringsmyndigheten skal i tillegg utarbeide en intern, samtidig begrunnelse hvor alle relevante forhold inngår, herunder forhold som nevnt i tredje ledd.

Veiledning § 25

Det følger forutsetningsvis av første ledd at forvaltningslovens øvrige bestemmelser gjelder i saker om sikkerhetsklarering. NSM finner i denne sammenheng særlig grunn til å vise til habilitetskravene i forvaltningslovens kapittel II og de alminnelige saksbehandlingsreglene i kapittel III, samt reglene i kapittel VI om klage jf sikkerhetslovens § 25 c.

Til paragrafens andre ledd andre punktum bemerkes at det med "negativ avgjørelse" menes både de tilfeller klarering ikke blir gitt og der klarering blir gitt for lavere grad enn anmodet. Den enkelte må også underrettes i tråd med denne bestemmelsen der det gis klarering på vilkår. I underretningen bør det også opplyses om retten til å begjære innsyn, jf § 25 a. For øvrig vises det til forskriftens § 4-4 andre ledd om underretning til vedkommende person.

Den enkelte skal i henhold til bestemmelsens tredje ledd samtidig med underretningen om avgjørelsen gis en begrunnelse for denne. Slik underretning og begrunnelse kan kun gis til den person avgjørelsen direkte gjelder eller fullmektig oppnevnt av vedkommende.

Begrunnelsen til den enkelte må utarbeides på basis av klareringsmyndighetens interne begrunnelse, jf fjerde ledd. Begrunnelsen må, etter NSMs vurdering, som et minimum nevne de regler og de faktiske forhold avgjørelsen bygger på. De hovedhensyn som har vært av betydning for utøvelsen av skjønnet bør også nevnes.

Viktige unntak fra regelen om samtidig begrunnelse til den enkelte fremgår av tredje ledd bokstav a-d.

Opplysninger etter bokstav (a) er typisk informasjon som er sikkerhetsgradert av utsteder. NSM bemerker imidlertid at klareringsmyndigheten har en selvstendig plikt til å vurdere om informasjon den utsteder eller på annen måte selv tilvirker i klareringssaken er skjermingsverdig etter sikkerhetslovens § 11, jf forskrift om informasjonssikkerhet § 2-1.

Kildeopplysninger etter bokstav (b) kan eksempelvis være opplysninger fra oppgitte eller supplerende referanser, uttalelser fra tjenestesteder eller arbeidsplasser, etterretningsopplysninger fra norske og utenlandske samarbeidende tjenester og opplysninger fra politiet om pågående politietterforskning.

Eksempler på opplysninger som kan tenkes unntatt fra begrunnelse av hensynet til nærstående etter tredje ledd bokstav (c), er opplysninger om nærståendes straffbare forhold, psykiske helse, rusmisbruk eller uttalelser der en nærstående person kommer med negative opplysninger om den som er søkt klarert.

Opplysninger fra etterretningskilder eller Politiets sikkerhetstjeneste skal for øvrig ikke inngå i begrunnelsen uten at klareringsmyndigheten har innhentet skriftlig tillatelse fra kilden, se forskrift om personellsikkerhet § 4-5 første ledd.

Dersom begrunnelse helt eller delvis ikke kan gis må det opplyses om dette i underretningen til vedkommende. Klareringsmyndigheten bør opplyse om at hjemmelen for nektet begrunnelse er sikkerhetslovens § 25, men det bør vises varsomhet med angivelse av den konkrete bokstav i paragrafen. En angivelse av bokstav i denne sammenheng vil i enkelte tilfeller kunne røpe opplysninger som er søkt beskyttet i unntaksbestemmelsen. Særlig klart er dette der begrunnelse er nektet etter § 25 tredje ledd bokstav c) og opplysningene gjelder vedkommendes nærstående.

Nektet begrunnelse (helt eller delvis) kan påklages av den avgjørelsen retter seg mot, se § 25c andre ledd siste punktum. Etter alminnelig god forvaltningsskikk må vedkommende orienteres om denne rettigheten i underretningen. Særskilte regler om oppnevning av advokat for de tilfeller begrunnelse ikke gis og klage på dette ikke har ført fram følger av § 25b.

Fjerde ledd gjelder klareringsmyndighetens plikt til å utarbeide en intern samtidig begrunnelse. Denne begrunnelsen er et internt dokument og vil således i utgangspunktet være unntatt for innsyn etter § 25 a, andre ledd, andre punktum. Begrunnelsen må vise til de regler avgjørelsen bygger på, herunder hvilke forhold som er vektlagt etter sikkerhetslovens § 21. Videre må den peke på de faktiske forhold avgjørelsen bygger på. Alle vesentlige forhold skal tas med, også de opplysninger som eventuelt skal unntas i den eksterne begrunnelsen etter bestemmelsens tredje ledd.

De hensyn som har vært av betydning for utøvelsen av skjønnet må nevnes, herunder må det fremgå hvordan klareringsmyndigheten har vurdert og vektlagt opplysningene.

2.2.8 § 25 a. Innsyn

Etter at avgjørelse om sikkerhetsklarering er fattet, har den som har vært vurdert sikkerhetsklarert rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Vedkommende har etter samme tidspunkt rett til å se audiovisuelt opptak av egen sikkerhetssamtale.

Vedkommende har ikke krav på innsyn i de deler av et dokument som inneholder opplysninger som nevnt i § 25 tredje ledd. Vedkommende har heller ikke krav på innsyn i et dokument som er utarbeidet for den interne saksforberedelsen ved klareringsmyndigheten eller klageinstansen, med unntak av faktiske opplysninger eller sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum

På anmodning skal den som har krav på innsyn gis kopi av dokumentet. Gjennomsyn av audiovisuelt opptak av sikkerhetssamtale skjer ved oppmøte hos klareringsmyndigheten.

Veiledning § 25 a.

Det er først etter at klareringsavgjørelsen er fattet at innsynsretten etter § 25 a gjør seg gjeldende. Det er ikke satt noen frister for den sikkerhetsklarerte til å be om innsyn. Det vil i praksis si at innsynsretten kan gjøres gjeldende helt til perioden for bevaring av dokumentene etter personellsikkerhetsforskriftens § 6-8 utløper.

Det er kun den som er blitt vurdert sikkerhetsklarert, eller dennes fullmektig som har innsynsrett, jf bestemmelsens første ledd.

Unntakene for innsyn i bestemmelsens andre ledd harmoniserer med skrankene som gjelder retten til begrunnelse. Når det gjelder unntaket for interne dokumenter legger NSM til grunn at dette skal praktiseres på samme måte som i forvaltningslovens § 18.

NSM legger videre til grunn at klareringsmyndigheten skal anvende meroffentlighetsprinsippet når det gjelder opplysninger som ikke er undergitt lovbestemt taushetsplikt. Dette kan for eksempel gjelde dokumenter utarbeidet for den interne saksforberedelse. Det bør i slike dokumenter foretas en konkret vurdering av om innsyn kan gis. Innsyn bør etter NSMs vurdering gis der dette ikke medfører betenkeligheter. Innsyn i opplysninger som kan skade hensynet til blant annet; overvåking, pågående politietterforskning, beskyttelse av skjermingsverdig informasjon, metode, kilder og personvern er normalt utelukket.

Bestemmelsen i personellsikkerhetsforskriftens § 4-5 første ledd må etter NSMs vurdering anvendes tilsvarende når det gjelder innsyn, slik at det ikke kan gis innsyn i opplysninger fra etterretningskilder eller Politiets sikkerhetstjeneste uten at det er innhentet skriftlig tillatelse fra kilden.

For de tilfeller det anmodes om innsyn i dokumenter som er sikkerhetsgraderte, gjelder prosedyrene som fremgår av forskrift om informasjonssikkerhet § 2-13 tilsvarende.

Alminnelig god forvaltningsskikk tilsier at det må sikres notoritet ift hvilke dokumenter det gis innsyn i, hvilke dokumenter det ikke gis innsyn i og begrunnelsen for dette. Dersom innsyn ikke gis må vedkommende gis skriftlig underretning om dette og

opplyses om klageadgang etter § 25 andre ledd siste punktum. Klareringsmyndigheten bør opplyse om at hjemmelen for nektet innsyn er sikkerhetslovens § 25a andre ledd, jf § 25, men det bør vises varsomhet med angivelse av den konkrete bokstav i § 25. En angivelse av bokstav i denne sammenheng vil i enkelte tilfeller kunne røpe opplysninger som er søkt beskyttet i unntaksbestemmelsen. Særlig klart er dette der innsyn er nektet etter § 25 tredje ledd bokstav c) og opplysningene gjelder vedkommendes nærstående.

Særskilte regler om oppnevning av advokat for de tilfeller innsyn ikke gis og klage på dette ikke har ført fram følger av § 25 bokstav b. Denne ordningen gjelder imidlertid bare der klagefristen på selve klareringsavgjørelsen ikke er utløpt.

2.2.9 § 25 b. Oversendelse av sak til særskilt oppnevnt advokat

Forsvarsdepartementet oppnevner en gruppe advokater som skal sikkerhetsklareres for høyeste nivå. Disse skal benyttes i de tilfeller som er nevnt i andre ledd.

Der begrunnelse ikke gis, jf § 25 tredje ledd, og klagefristen ikke er løpt ut, skal klareringsmyndigheten på begjæring av den som er vurdert sikkerhetsklarert, gjøre sakens dokumenter tilgjengelig for en advokat som er oppnevnt for dette formålet. Det samme gjelder avslag på begjæring om innsyn, jf § 25 a andre ledd første punktum. Vedkommende må ha utprøvd klageadgangen vedrørende nektet begrunnelse eller innsyn, jf § 25 c andre ledd, før denne retten til bruk av advokat inntreffer.

Advokaten skal ha tilgang til sakens faktiske opplysninger og den begrunnelse som er ukjent for den som har vært vurdert sikkerhetsklarert. Dokument som er utarbeidet for den interne saksforberedelsen ved klareringsmyndigheten eller klageinstansen, jf § 25 a andre ledd, siste punktum, skal ikke gis advokaten.

Advokaten skal gi den som har vært vurdert sikkerhetsklarert råd om hvorvidt vedkommende bør klage.

Veiledning § 25 b.

Til andre ledd vil NSM bemerke at bestemmelsen gjelder oppnevning av advokat der en person er nektet begrunnelse eller innsyn etter § 25 tredje ledd og § 25 a andre ledd første punktum, og klage på dette ikke har ført fram.

Ordningen gjelder forutsetningsvis bare der vedkommende ikke får klarering i samsvar med det som det er anmodet om og klagefristen på selve klareringsavgjørelsen ikke er løpt ut. Ordningen gjelder bare ved førsteinstansbehandlingen, jf henvisningen til at klagefristen ikke skal være løpt ut.

Etter tredje ledd har advokaten krav på innsyn i alle faktaopplysninger i saken, og den begrunnelse vedkommende ville fått dersom det ikke var bestemmelser om unntak. Advokaten skal ikke ha tilgang til klareringsmyndighetens dokumenter som er utarbeidet for den interne saksforberedelsen ved klareringsmyndigheten. Dette innebærer at advokaten ikke skal ha tilgang til de interne vurderinger klareringsmyndigheten har nedfelt i den interne samtidige begrunnelsen, § 25 fjerde ledd.

Advokatens oppgave er iht bestemmelsens fjerde ledd å gi den som er søkt sikkerhetsklarert råd om vedkommende skal påklage realitetsavgjørelsen i saken. NSM vil bemerke at advokaten har taushetsplikt i forhold til den saken gjelder, slik at de opplysningene advokaten får tilgang til etter tredje ledd ikke kan gis videre til den som skal klareres. Advokaten vil ikke kunne representere vedkommende i en eventuell klagesak.

På bakgrunn av de særlige kravene som stilles til lokaliteter for behandling av skjermingsverdig informasjon, antas gjennomgangen av saken som hovedregel å måtte finne sted hos klareringsmyndigheten.

Nærmere regler om klarering og autorisering av advokaten samt utgiftsdekning følger av forskrift om personellsikkerhet § 4-1 tredje ledd og § 6-11 fjerde ledd.

2.2.10 § 25 c. Klage

Bestemmelsene i forvaltningsloven kapittel VI gjelder tilsvarende i klareringssaker om ikke annet følger av denne lov eller forskrift om personellsikkerhet.

Negativ avgjørelse om sikkerhetsklarering, herunder vilkår og når klareringssaken tidligst kan tas opp på nytt, kan påklages av den avgjørelsen retter seg mot. Det samme gjelder nektet begrunnelse og avslag på begjæring om innsyn.

Klage på avgjørelse om sikkerhetsklarering sendes vedkommende klareringsmyndighet. Nasjonal sikkerhetsmyndighet er klageinstans. Departementet er klageinstans for klareringsavgjørelser truffet av Nasjonal sikkerhetsmyndighet i første instans.

Fristen for å klage er tre uker fra den dag underretningen om avgjørelsen, manglende begrunnelse eller avslag på begjæring om innsyn har kommet frem til vedkommende. Dersom det klages på nektet begrunnelse eller avslag på begjæring om innsyn, avbrytes klagefristen. Ny klagefrist løper fra det tidspunkt underretning om begrunnelse eller innsyn er kommet frem til vedkommende eller på annen måte er gjort kjent med den. I saker der advokat har gjennomgått saken, løper ny klagefrist fra den dag rådet fra advokaten har kommet frem til vedkommende.

Veiledning § 25 c.

Klareringsmyndigheten må ved mottak av klage vurdere om det foreligger klagerett, og om klagefristen er overholdt. Klagefristen i paragrafens fjerde ledd kan ikke oppfattes som absolutt. Spørsmålet om behandling av klage ved oversittet klagefrist skal løses i samsvar med prinsippene i forvaltningsloven. Klareringsmyndigheten kan tillate at klagen behandles hvis vedkommende ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd. Eksempler på forhold der klager ikke kan lastes er sykdom, fravær eller manglende orientering om klagemulighetene i vedtaket. Eksempler på særlige grunner for å ta klagen opp til behandling kan være at saken: reiser prinsipielle spørsmål forvaltningen har behov for å avklare, har særlig stor betydning for den det gjelder, eller at realitetsavgjørelsen synes tvilsom. Ny behandling av særlige grunner bør ikke være noen kurant sak og bør normalt kun tillates i de tilfelle der forvaltningen har et reelt behov for klarering av vedkommende. Har mer enn ett år passert bør klagen uansett ikke tas opp til behandling. Dette er ikke til hinder for at ny klareringssak tas opp til

førsteinstansbehandling i forbindelse med nytt behov for eksempel oppstått ved søknad på stilling, jf dog veiledningen til § 4-4 tiende avsnitt.

Dersom det ikke foreligger klagerett, og klareringsmyndigheten finner å ikke kunne gi oppreisning for oversittet klagefrist, skal klagen avvises. Slik avvising av en klage kan påklages i tråd med forvaltningslovens bestemmelser, se § 2 tredje ledd, jf §§ 32 tredje ledd og 34 første ledd.

2.2.11 § 26 Utfyllende bestemmelser

Kongen kan gi forskrifter om opprettelse av et sentralt register for klareringsavgjørelser.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet fastsetter utfyllende bestemmelser om personellsikkerhet, herunder om

- a. sikkerhetsklarering av bestemte kategorier personell, bl.a. vernepliktige mannskaper i Forsvaret,*
- b. arkivering, oppbevaring og forsendelse av dokumenter i klarerings- og personkontrollsaker, og*
- c. avholdelse av sikkerhetssamtaler.*

3 Forskrift om personellsikkerhet

3.1 Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

3.1.1 § 1-1. Formål og virkeområde

Forskriften har samme formål og virkeområde som sikkerhetsloven.

3.1.2 § 1-2. Definisjoner og forkortelser

I forskriften forstås med:

1. *Personellsikkerhet*; tiltak, handlinger og vurderinger for å hindre at personer som vil kunne utgjøre en sikkerhetsrisiko, plasseres eller er plassert slik at risikoen aktualiseres.
2. *Anmodende myndighet*; et forvaltningsorgan som i egenskap av eller på vegne av autorisasjonsansvarlig anmoder om personkontroll.
3. *Suspensjon*; midlertidig tilbakekallelse for en angitt tidsperiode eller frem til en bestemt hendelse finner sted eller en bestemt avgjørelse fattes.
4. *ATOMAL*; betegnelse på skjermingsverdig informasjon beskrevet i NATOs bestemmelser C-M(64)39 og C-M(68)41.
5. *Nærstående personer*; ektefelle, partner, samboer, (herunder tidligere ektefelle, partner eller samboer de siste tre år), forelder til felles barn, barn (herunder ste-, adoptiv- eller fosterbarn), foreldre (herunder ste-, adoptiv- eller fosterforeldre) og søsken (herunder ste-, adoptiv-, foster- eller halvsøsken).
6. *Samboer*; personer som lever sammen i et ekteskapslignende forhold og har felles husholdning utover en tidsramme på 3 måneder.

For øvrig gjelder definisjonene i sikkerhetsloven § 3 og forskrift om sikkerhetsadministrasjon § 1-2.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet er i denne forskrift forkortet med NSM.

3.2 Kapittel 2. Når sikkerhetsklarering og autorisasjon skal gjennomføres

3.2.1 § 2-1. Krav om sikkerhetsklarering og autorisasjon

Autorisasjonsansvarlig skal fastsette hvilke klarerings- og autorisasjonsnivåer som kreves for å få tilgang til virksomhetens sikkerhetsgraderte informasjon eller adgang til områder hvor slik informasjon håndteres. Høyeste klarerings- og autorisasjonsnivå skal ikke overstige den sikkerhetsgrad som vedkommende virksomhet er autorisert for i samsvar med forskrift om informasjonssikkerhet §§ 3-1 og 3-2.

Veiledning § 2-1

Kravet til sikkerhetsklarering og autorisasjon for den enkelte må ikke settes høyere eller lavere enn nødvendig. Dersom det settes for høyt krav vil personvernmessige hensyn og hensynet til den enkeltes rettssikkerhet kunne bli skadelidende, jf sikkerhetslovens § 6. Settes kravet for lavt vil hensynet til beskyttelse av skjermingsverdig informasjon eller objekt kunne bli skadelidende, jf sikkerhetslovens §§ 17 og 19.

3.2.2 § 2-2. Sikkerhetsklarering og autorisasjon av utenlandske statsborgere

Sikkerhetsklarering og autorisasjon av utenlandske statsborgere kan bare gjøres gjeldende for tilgang til norsk sikkerhetsgradert informasjon. Tilgang til fremmede staters tilsvarende informasjon kan bare gis dersom vedkommende er borger av denne stat eller tillatelse er gitt av statens kompetente myndigheter. Tilgang til informasjon gradert av eller tilhørende en internasjonal organisasjon kan bare gis dersom staten vedkommende er borger av er medlem av organisasjonen, eller organisasjonen har gitt tillatelse til det.

Virksomhet som har behov for å autorisere utenlandske statsborgere, kan bare autorisere etter at tillatelse er innhentet fra vedkommende departement i hvert enkelt tilfelle. NSM kan når særlige hensyn taler for det gi det enkelte departement dispensasjon fra å gi slike tillatelser.

Før autorisasjon gis for tilgang til informasjon gradert KONFIDENSIELT eller høyere skal vedkommende inneha norsk sikkerhetsklarering. En klareringsmyndighet skal legge til grunn for sin klareringsavgjørelse en sikkerhetsklarering fra fremmed stat eller internasjonal organisasjon dersom dette følger av sikkerhetsavtale mellom Norge og vedkommende stat eller organisasjon.

Personer som er statsløse eller har dobbelt statsborgerskap, skal sikkerhetsklareres og autoriseres etter bestemmelsene for utenlandske statsborgere.

For sikkerhetsklarering og autorisasjon av statsborgere fra stater tilsluttet EØS-avtalen gjelder bestemmelsene i denne paragrafen, jf EØS-lovens artikler 28 og 123.

Veiledning § 2-2

Anmodninger omhandlende sikkerhetsklarering av utenlandsk statsborger, skal fremmes vedkommende klareringsmyndighet, iht forskriftens § 3-3, 1.ledd, jf sikkerhetslovens § 23 fjerde ledd.

Paragrafens annet ledd første setning gjelder også BEGRENSET. Dersom den utenlandske borger allerede er klarert av vedkommende departementet bør tillatelse til å autorisere vedkommende anses for gitt. Der omfanget av arbeidet med å gi enkelttillatelser vil utgjøre en urimelig arbeidsbyrde for departementet vil dette typisk kunne tilfredsstillende kriteriet om særlige hensyn i annet ledd siste setning.

Bestemmelsen i tredje ledd kommer, slik NSM ser det, til anvendelse der en virksomhet som omfattes av sikkerhetslovens har behov for å gi en utenlandsk statsborger, i egenskap av ansatt eller selvstendig oppdragstaker, tilgang til norsk skjermingsverdig informasjon. NSM legger imidlertid til grunn at det ikke er nødvendig med norsk sikkerhetsklarering i de tilfeller skjermingsverdig informasjon utleveres som en del av samarbeid med andre lands myndigheter eller i forbindelse med en internasjonal sikkerhetsgradert anskaffelse når utlevering og beskyttelse av informasjonen er regulert i en sikkerhetsavtale, og denne innebærer en gjensidig anerkjennelse av hverandres sikkerhetsklareringer.

3.3 Kapittel 3. Gjennomføring av personkontroll

3.3.1 § 3-1. Iverksettelse av personkontroll

Personkontroll skal iverksettes ved behov for sikkerhetsklarering i samsvar med sikkerhetsloven § 19, reklarering i samsvar med denne forskrifts § 4-8 og leverandørklarering i samsvar med sikkerhetsloven § 28. Virksomheten skal ved anmodning om personkontroll begrunne og dokumentere klareringsbehovet. I begrunnelsen skal sikkerhetstiltak for å fjerne risikoen for vilkårlig tilgang til skjermingsverdig informasjon inngå. Klareringsmyndigheten skal avvise anmodning om personkontroll som ikke er tilstrekkelig begrunnet og dokumentert.

Ved reklarering i henhold til § 4-8 skal personkontrollen tilsvare ordinær personkontroll for angitt sikkerhetsgrad, med mindre NSM bestemmer noe annet i det enkelte tilfelle. Ved revurdering av sikkerhetsklarering i samsvar med sikkerhetsloven § 24 er samtykke til personkontroll i samsvar med sikkerhetsloven § 20 andre ledd tilstrekkelig for hele klareringens gyldighetstid, med mindre særlige forhold tilsier at nytt samtykke innhentes.

Fastsatt personopplysningsblankett skal være utfylt av den som vurderes sikkerhetsklarert. Personopplysningsblanketten skal være utfylt eller ajourført innen de siste ni måneder før klareringsavgjørelsen fattes. Fristen gjelder ikke ved behandling av klage på klareringsavgjørelsen.

Veiledning § 3-1

I begrunnelsen for klareringsbehovet etter paragrafens første ledd andre punktum, må det fremgå hva som er årsaken til at den aktuelle personen har behov for sikkerhetsklarering på angitt nivå. En henvisning til behov i stilling anses ikke tilstrekkelig. Det må som et minimum fremgå hvilke arbeidsoppgaver vedkommende har, og hvilket graderingsnivå det er på informasjonen vedkommende vil kunne få tilgang til. Begrunnelsen skal utformes skriftlig av autoriserende myndighet og fremsendes klareringsmyndigheten sammen med personopplysningsblanketten.

Et eksempel på dokumentasjon av klareringsbehov vil kunne være kopi av stillingsbeskrivelse eller arbeidsinstruks.

Dersom klareringsbehovet er begrunnet i risikoen for vilkårlig tilgang – dvs at det ikke foreligger tjenstlig behov - skal det fremgå av begrunnelsen hvilke sikkerhetstiltak som er satt i verk for å hindre denne tilgangen. Det ligger etter NSM vurdering i dette at autoriserende myndighet har en plikt til å vurdere andre sikkerhetstiltak for å fjerne risikoen for tilgang, og iverksette slike tiltak dersom de ikke blir urimelig tyngende. Eksempler på andre sikringstiltak kan være fysisk skiller, elektroniske sikkerhetstiltak, eller å følge personen. I tillegg bør virksomhetene organisere seg slik ved tildeling av arbeidsoppgaver at kun et begrenset antall ansatte har tilgang til skjermingsverdig informasjon.

Særlige forhold i relasjon til annet ledd, siste setning, kan for eksempel være der det blir behov for å innhente opplysninger fra kilder som har lovbestemt taushetsplikt og som ikke omfattes av forskriftens § 3-4, eller dersom vedkommende tilkjennegir at han tilbakekaller det opprinnelige samtykket. I sistnevnte tilfelle vil dette naturligvis måtte inngå i vurderingen av vedkommendes sikkerhetsmessig skikkethet.

Personkontroll forutsettes gjennomført etter utfylling av personopplysningsblanketten. Bestemmelsen i tredje ledd andre setning om gyldighetstid, må derfor normalt antas å få gyldighet også for øvrig personkontrollinformasjon.

3.3.2 § 3-2. Personer som inngår i personkontrollen

Personkontroll omfatter i tillegg til hovedpersonen følgende personer:

1. For *KONFIDENSIELT* (eventuelt NATO *CONFIDENTIAL*/tilsvarende) kan personkontrollen i særlige tilfeller gjennomføres for nærstående personer.
2. For *HEMMELIG* (eventuelt NATO *SECRET*/tilsvarende) skal personkontrollen gjennomføres for ektefelle, samboer eller partner, og i særlige tilfelle for andre nærstående personer.
3. For *STRENGT HEMMELIG* (eventuelt *COSMIC TOP SECRET*/tilsvarende) skal personkontrollen gjennomføres for nærstående personer.

Veiledning § 3-2

Hensikten bak denne bestemmelsen er mer utførlig å regulere hvem som inngår i personkontrollen på de forskjellige nivåer. Slik vil en større grad av likebehandling oppnås. Hvem som er å anse som nærstående personer og samboer er nærmere definert i forskriftens § 1-2 nr 5 og 6.

Begrepet *særlige tilfeller* i punkt 1 og 2 vil omfatte situasjoner der det er særlig grunn til å anta at en nærstående kan påvirke en hovedpersons sikkerhetsmessige skikkethet. Eksempler på slike særlige tilfeller kan være der den nærstående har utenlandsk statsborgerskap eller antas knyttet til organisasjoner som er beskrevet i sikkerhetslovens § 21 bokstav (i). Dersom klareringsmyndigheten mener at et særlig tilfelle foreligger, må det gis egen melding til NSM om dette for å sikre at det gjennomføres personkontroll også for den eller de nærstående det gjelder.

3.3.3 § 3-3. Anmodning om sikkerhetsklarering og personkontroll

Anmodninger om sikkerhetsklarering skal sendes vedkommende klareringsmyndighet, med mindre NSM har bestemt noe annet for det enkelte tilfelle eller for saker av en bestemt art. Deretter skal klareringsmyndigheten sende anmodning om personkontroll til NSM som gjennomfører personkontroll ved innhenting av opplysninger i samsvar med § 3-4.

Anmodning om sikkerhetsklarering for *COSMIC TOP SECRET* skal sendes til NSM via vedkommendes ordinære klareringsmyndighet.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal utarbeide konkrete personellsikkerhetsmessige vurderinger i forhold til de enkelte stater. Vurderingene skal benyttes av klareringsmyndigheten ved sikkerhetsklarering av utenlandske statsborgere og norske statsborgere med tilknytning til andre stater.

Veiledning § 3-3

Anmodning om sikkerhetsklarering og personkontroll skal fremsendes i form av kopi av personopplysningsblanketten. Originalen skal oppbevares hos autorisasjonsansvarlig.

Personkontrollprosessen er for øvrig beskrevet i vedlegg B. Ved personkontroll i forbindelse med sikkerhetsgraderte anskaffelser vises det også til forskrift om sikkerhetsgraderte anskaffelser med veiledning.

De konkrete personellsikkerhetsmessige vurderinger i forhold til de enkelte stater vil være et bidrag til den øvrige personkontrollinformasjonen, og skal sette klareringsmyndigheten i stand til selv å foreta en konkret risikovurdering i den enkelte sak. Vurderingene vil således være et sentralt verktøy for klareringsmyndighetene både i forbindelse med forberedelse til sikkerhetssamtale, og ved den helhetsvurdering klareringsmyndigheten skal foreta i klareringssaken.

Hva som menes med "tilknytning til andre stater" i paragrafens tredje ledd er nærmere redegjort for i veiledningen til lovens § 21 første ledd bokstav k.

3.3.4 § 3-4. *Registre og andre kilder som er relevante for personkontroll*

NSM kan for personkontroll kreve å få utlevert opplysninger fra:

1. *Bøteregeter (BOT).*
2. *Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister (SSP).*
3. *Straffesaksregister (STRASAK).*
4. *Politiets arbeidsregistre*
5. *Registre ved Politiets sikkerhetstjeneste.*
6. *Det sentrale folkeregister (DSF).*
7. *Registre ved Skattedirektoratet.*
8. *Registre ved Statens innkrevingsentral.*
9. *Registre ved Utlendingsdirektoratet.*
10. *NSMs egne registre.*
11. *Private kredittopplysningsregistre.*
12. *Tilsvarende registre i fremmede stater.*

Dersom opplysninger nevnt i første ledd ikke gir tilstrekkelig grunnlag for en klareringsavgjørelse, kan NSM eller klareringsmyndigheten kreve å få utfyllende opplysninger fra den behandlingsansvarlige for registeret. NSM eller klareringsmyndigheten kan også innhente uttalelser eller kreve å få utlevert fra andre kilder opplysninger omfattet av sikkerhetsloven § 21 i samsvar med lovens § 20 fjerde ledd.

For nærstående personer som inngår i personkontrollen i samsvar med § 3-2 skal det innhentes opplysninger som nevnt i første ledd nr 2, 5, 6, 9 og 12. Fra øvrige registre og andre kilder nevnt i første og andre ledd i paragrafen her, kan det for nærstående personer innhentes uttalelser eller kreves å få utlevert opplysninger som antas å kunne ha særlig betydning for hovedpersonens sikkerhetsmessige skikkethet.

Behandlingsansvarlig skal før utlevering av ubearbeidede personkontrollopplysninger kontrollere opplysningenes kvalitet og gjøre oppmerksom på eventuell usikkerhet vedrørende kvaliteten. Utlevering av personkontrollopplysninger skal skje uten unødig opphold. NSM avtaler med den enkelte behandlingsansvarlige hvordan utlevering av personkontrollopplysninger skal foregå.

Veiledning § 3-4

Paragrafens annet ledd, første setning, gir hjemmel for at klareringsmyndigheten kan kreve utdypende opplysninger fra behandlingsansvarlige. Dette omfatter så vel lokale kilder som for eksempel det enkelte politidistrikt eller sentrale kilder som for eksempel Politiets sikkerhetstjeneste. I mange saker kan det være hensiktsmessig å henvende seg til Politiets sikkerhetstjeneste – Den sentrale enhet. Utdypende opplysninger bør innhentes skriftlig.

NSM legger til grunn at hensynet til notoritet og mulighet for etterfølgende kontroll tilsier at innhentede tilleggsdokumenter kopieres og legges til saksmappen. Når det gjelder straffesaksdokumenter innhentet fra politiet er dette hjemlet i påtaleinstruksen § 4-3 om vilkår for lån av straffesaksdokumenter, jf §§ 4-2 og 15-3 om utlån,. Det fremgår her at dokumenter som er lånt ut i medhold av nevnte bestemmelser bare kan brukes til det formål som begrunner utlånet. Det kan bare tas kopi av dokumentene i den grad det er nødvendig av hensyn til dette formålet.

Innhenting av opplysninger fra andre kilder som henvist til i andre ledds siste setning vil være mer aktuelt desto høyere nivå vedkommende skal sikkerhetsklareres for. Likeledes vil det ved oppstått tvil om hovedpersonens sikkerhetsmessige skikkethet være naturlig å utvide kildegrunnlaget for å avklare denne. Andre kilder kan typisk være autorisasjonsansvarlige og tidligere klareringsmyndigheter.

Paragrafens tredje ledd innebærer at personkontrollen av nærstående normalt begrenses til de antatt mest relevante registrene. NSM innhenter detaljerte kildeopplysninger fra registrene 2,5,6 og 12 i sin helhet. Når det gjelder opplysninger fra register 9, innhentes det for nærstående personer kun kildens referanse i den aktuelle sak, og ikke selve detaljene i saken. Slike detaljer må klareringsmyndigheten selv innhente ved behov. Dersom klareringsmyndigheten har grunn til å tro at opplysninger av særlig relevans finnes hos andre registre som angitt i første ledd må NSM spesifikt bes om å utvide personkontrollen tilsvarende, eventuelt gjennom utvidet personkontroll i etterkant.

Paragrafens fjerde ledd siste setning henspeiler på ordinære personkontrollregistre, og ikke de tilfeller hvor klareringsmyndigheten ønsker utdypende opplysninger. Bestemmelsen har således liten direkte betydning for klareringsmyndigheten.

3.3.5 § 3-5. Innhenting av personkontrollopplysninger fra fremmede stater

NSM kan innhente personkontrollopplysninger fra fremmede staters myndigheter dersom det anses nødvendig for å få et tilfredsstillende personkontrollgrunnlag. Hvis NSM finner det hensiktsmessig kan innhentingene skje gjennom andre forvaltningsorganer.

Forespørsel om personkontrollopplysninger til fremmede stater skal bare inneholde navn, fødselsdato, og adresse i vedkommende stat eller andre faktiske opplysninger som er nødvendige for å identifisere personen det søkes opplysninger om.

3.3.6 § 3-6. Utlevering av opplysninger til fremmede stater eller internasjonale organisasjoner

NSM kan etter forespørsel opplyse fremmed stat eller internasjonale organisasjon om en person er gitt sikkerhetsklarering og for hvilken sikkerhetsgrad. Opplysninger om nektelse, tilbakekallelse, nedsettelse eller suspensjon av sikkerhetsklarering skal ikke gis, med mindre det har sikkerhetsmessig betydning for fremmed stat eller internasjonal organisasjon Norge har sikkerhetsmessig samarbeid med.

I forbindelse med personkontroll som foretas av myndighetene i en stat Norge har et sikkerhetsmessig samarbeid med, kan NSM eller det forvaltningsorgan NSM gir tillatelse utlevere personkontrollopplysninger til vedkommende stat om norske statsborgere eller personer som har eller har hatt opphold i Norge.

Utlevering etter første og andre ledd kan bare finne sted etter skriftlig anmodning og etter skriftlig samtykke fra den opplysningene gjelder. Opplysningene skal utleveres skriftlig.

Opplysninger mottatt fra Politiets overvåkingstjenestes registre skal ikke utleveres uten tillatelse fra overvåkingssjefen.

Veiledning § 3-6

Første ledd første setning gir NSM hjemmel for utlevering av opplysninger om gitt sikkerhetsklarering og klareringsgrad til fremmede stater eller internasjonale organisasjoner uten at det kreves sikkerhetsavtaler. Ufordelaktige avgjørelser kan innenfor rammen av bestemmelsen i første punktum ikke meddeles. Samme ledds andre setning åpner likevel for utlevering av opplysninger om ufordelaktige avgjørelser der sikkerhetsavtale foreligger.

Andre ledd hjemler utlevering av personkontrollopplysninger til fremmed stat vi har sikkerhetsavtale med. Personkontrollopplysninger som her omfattes vil være fra registre og kilder i henhold til lovens § 20 fjerde og femte ledd. Se også forskriftens paragraf § 3-4 ovenfor.

Paragrafens tredje ledd omfatter også nærstående personer.

3.3.7 § 3-7. Personhistorikk

For at en personkontroll skal anses å være tilfredsstillende, må sikkerhetsmessig relevant informasjon for de siste 10 år om personer som inngår i personkontrollen være tilgjengelig. Ved opphold i fremmed

stat må Norge ha et sikkerhetsmessig samarbeid med vedkommende stat for at informasjonen kan anses tilgjengelig, jf § 3-5.

Etter en individuell helhetsvurdering kan sikkerhetsklarering gis selv om kravet til observasjonstid ikke er oppfylt. I vurderingen skal det legges vekt på om mangel på observasjonstid skyldes kortvarig avbrudd, tjeneste for den norske stat eller humanitære organisasjoner, lav alder eller forhold av liten betydning for sikkerhetsmessig skikkethet.

Veiledning § 3-7

I forbindelse med forespørsel om utlevering av opplysninger fra fremmed stat, vil det fra noen samarbeidende land kun være mulig å rette forespørsel om ektefelle/samboer/partners utenlandsopphold. Opplysninger om de aktuelle land dette gjelder gis i eget rundskriv fra NSM. Innhenting av opplysninger skjer i henhold til § 3-5.

Det kan være vanskelig å definere konkret hvilke avbrudd som må defineres som kortvarige etter paragrafens andre ledd. Det synes imidlertid klart at avbrudd i forbindelse med ferier, kurs og liknende må anses som kortvarige. NSM har fulgt den praksis at enkeltstående opphold av mindre enn ett års varighet må anses som så kortvarige at personkontroll ikke søkes gjennomført. Avbrudd som ligger tilbake i tid, innen 10 års rammen, vil være mindre sikkerhetsmessig betenkelig enn nyere avbrudd.

Avbruddets betydning bør også vurderes opp imot den totale tilgjengelig personhistorikk for vedkommende. Det knytter seg mindre sikkerhetsmessige betenkeligheter til å sikkerhetsklare en person med lang personhistorikk forut for ti års perioden men med langvarige avbrudd i den siste ti års perioden, enn for en som personhistorikken bare foreligger for deler av siste tiårsperiode.

Normalt vil manglende personhistorikk fra tiden før den det gjelder har nådd den kriminelle lavalder, være uten betydning.

Dersom manglene i personhistorikk gjelder nærstående har det i alminnelighet mindre vekt. Skyldes nærståendes avbrudd tjeneste for norske myndigheter, humanitære organisasjoner ol bør oppholdet normalt ikke ha betydning for hovedpersonens sikkerhetsmessige skikkethet.

Ved vurderingen av hvilken vekt manglende personhistorikk for nærstående skal ha, vil vedkommendes tilknytning til hovedpersonen ha betydning. En nærstående person som ikke har jevnlig kontakt med hovedpersonen, eksempelvis fordi vedkommende er bosatt i et annet land, vil normalt ikke ha betydning for hovedpersonens sikkerhetsmessige skikkethet.

Normalt vil hovedpersonens tilknytning til ektefelle/partner/samboer og barn veie tyngre enn tilknytningen til for eksempel foreldre eller søsken.

Også CTS – klarering kan gis selv om hovedpersonen gifter seg/er gift med en utenlandsk statsborger som kommer fra en stat Norge ikke har et sikkerhetsmessig samarbeid med og selv om den nærstående personen ikke innfrir kravet om 10 års

personhistorikk i personellsikkerhetsforskriftens § 3-7 første ledd. Dette forutsetter utgangspunktet at vedkommende stat ikke utgjør noen etterretningsmessig trussel mot Norge eller NATO og at det foretas en individuell helhetsvurdering i samsvar med nevnte forskrift § 3-7 andre ledd. Det skal avholdes sikkerhetssamtale med hovedpersonen. Det vil bl.a. være viktig å få avklart vedkommendes sikkerhetsmessige bevissthet.

For øvrig vil tilknytningen til det land vedkommende har oppholdt seg i, og landets sikkerhetsmessige betydning, måtte inngå i den konkrete helhetsvurderingen, jf loven § 21 k og § 22.

En mer utdypende policy vedrørende betydningen av personhistorikk og tilknytning til andre land følger av veiledning til landvurderinger pkt 2.1.

3.4 Kapittel 4. Sikkerhetsklarering

3.4.1 § 4-1. Klareringsmyndighet

Fylkesmannen i Oslo og Akershus og fylkesmannen i Rogaland er klareringsmyndighet for personell i fylkeskommunen, kommunene og virksomheter med beredskapsmessig tilknytning til disse. Nevnte fylkesmenn er også klareringsmyndighet for personell ansatt hos eller engasjert av leverandør i forbindelse med sikkerhetsgraderte anskaffelser foretatt av en fylkeskommunal eller kommunal virksomhet.

Personer hos private virksomheter som ikke er leverandører i forbindelse med sikkerhetsgradert anskaffelse, sikkerhetsklareres av det departement som forvalter vedkommende område virksomheten er tilknyttet. Det enkelte departement kan delegerere klareringsmyndigheten.

Advokat som nevnt i loven § 25 b, skal sikkerhetsklareres for COSMIC TOP SECRET og autoriseres av Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Ved tvil om hvem som er rett klareringsmyndighet eller dersom det ellers anses nødvendig, fastsetter NSM hvem som skal være klareringsmyndighet.

En klareringsavgjørelse kan omgjøres av klareringsmyndigheten selv, overordnet departement eller klageinstansen uten at avgjørelsen er påklaget, dersom endringen ikke er til skade for den avgjørelsen gjelder eller avgjørelsen må anses ugyldig.

En klareringsavgjørelse kan omgjøres av overordnet departement eller klageinstansen selv om vilkårene etter fjerde ledd ikke foreligger, dersom hensynet til rikets selvstendighet og sikkerhet eller andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser tilsier det.

Den som er klareringsmyndighet eller utøver denne myndigheten skal inneha sikkerhetsklarering for det høyeste klareringsnivået som vedkommende kan fastsette.

Veiledning § 4-1

Generelt bemerkes at selv om det ikke eksplisitt fremgår må bestemmelsen forstås dit hen at virksomhet som har fått delegert klareringsmyndighet også er klareringsmyndighet for eget personell. Dog med unntak for virksomhetens leder, som må klareres av delegerende klareringsmyndighet. Dette innebærer for eksempel at fylkesmannen må klareres av departementet.

I alle tilfeller der en klareringsavgjørelse er ugyldig kan denne omgjøres uavhengig av om dette er til skade eller gagn for vedkommende. Paragrafens femte ledd innebærer videre at avgjørelsen kan omgjøres dersom endringen ikke er til skade for vedkommende.

NSM gjør oppmerksom på at henvisningen i sjette ledd til fjerde ledd antas feilaktig og at henvisningen skal være til femte ledd. Sjette ledd åpner for at også gyldige vedtak kan omgjøres selv om omgjørelsen er til skade for vedkommende.

NSM anser vilkåret for omgjøring etter sjette ledd oppfylt der det utviste skjønn ligger utenfor rammen av det sikkerhetsmessig forsvarlige.

3.4.2 § 4-2. Sikkerhetssamtale

Ved sikkerhetssamtale har vedkommende rett til å stille med bisitter som personlig støtte. Bisitter skal ikke ta del i samtalen, men kan påse at samtalen avholdes i samsvar med sikkerhetsloven. Nærstående som omfattes av personkontrollen kan ikke stille som bisitter.

Innholdet i en sikkerhetssamtale skal dokumenteres skriftlig av den som avholder samtalen. Faktaopplysninger og vurderinger skal holdes atskilt i den skriftlige dokumentasjonen av sikkerhetssamtalen.

Audiovisuelt opptak kan gjennomføres dersom vedkommende er informert om dette og ikke har motsatt seg det.

Veiledning § 4-2

En sikkerhetssamtale er en samtale mellom vedkommende og klareringsmyndigheten i den hensikt å avklare spørsmål vedrørende sikkerhetsmessig skikkethet i forhold til om vedkommende kan få eller beholde sikkerhetsklarering for et gitt nivå. Samtalen bør planlegges og gjennomføres på en slik måte at hensikten kan oppnås. Samtalen bør gjennomføres i en uforstyrret atmosfære som kan bidra til å skape den nødvendige fortrolighet.

Begrunnelsen for at nærstående ikke kan stille som bisitter i sikkerhetssamtale, er for å unngå at klareringsmyndigheten kommer i en situasjon der uklare forhold knyttet til den nærstående ikke kan avklares i samtalen. Det understrekes at sikkerhetssamtale under enhver omstendighet forutsettes gjennomført uten at personvernet til den nærstående krenkes. Nærstående er definert i forskriften § 1-2 nr. 5.

Dokumentasjonskravet i paragrafens andre ledd første punktum bør, slik NSM ser det, ikke oppfattes som et krav om ordrett gjengivelse av samtalen, men snarere som krav til et referat der opplysninger av betydning for helhetsvurdering nedtegnes. NSM presiserer at audiovisuelt opptak ikke erstatter det skriftlige referatet som skal gjøres fra samtalen.

Vedkommende har ikke krav på innsyn i vurderinger fra sikkerhetssamtalen, jf. lovens § 25 a, andre ledd. Dette vil være interne dokumenter, samt at de eventuelt også kan omfattes av unntakene fra innsyn av grunner som nevnt i lovens § 25 fjerde ledd. Det vil derfor være nødvendig at vurderingen holdes atskilt fra faktagjengivelse, slik at vedkommende kan få innsyn i sistnevnte.

Etter paragrafens siste ledd, må det anses tilstrekkelig at vedkommende er orientert i innkallingsskrivet om at audiovisuelt opptak vil finne sted, og at vedkommende ikke motsetter seg dette ved fremmøte til sikkerhetssamtalen. Det er ikke nødvendig med skriftlig gitt tillatelse til opptak.

Nektelse av audiovisuelt opptak kan ikke tillegges betydning i vurderingen av vedkommendes sikkerhetsmessig skikkethet. Dersom denne motsetter seg opptak, bør det imidlertid informeres om mulige uheldige følger av at slikt opptak ikke finner sted. Det kan eksempelvis være at man ikke får optimal notoritet omkring sikkerhetssamtalen, og at eventuelle innvendinger mot samtalen i en etterfølgende

klagesak ikke vil kunne kontrolleres fullt ut av klageinstansen og eventuelt av EOS-utvalget.

3.4.3 § 4-3. Fastsettelse av sikkerhetsklareringsnivå

Klareringsmyndigheten skal på bakgrunn av foreliggende personkontrollopplysninger vurdere om sikkerhetsklarering kan gis for anmodet eller lavere nivå.

3.4.4 § 4-4. Underretning om klareringsavgjørelser

Underretning om klareringsavgjørelsen til anmodende myndighet eller autorisasjonsansvarlig skal skje ved bruk av fastsatt klareringsbevis, jf § 4-6. Ved sikkerhetsklarering av vernepliktig personell kan underretning skje i listeform isteden for eller i tillegg til klareringsbevis. Autorisasjonsansvarlig skal underrettes om vilkår i nødvendig utstrekning.

Underretning om negativ klareringsavgjørelse til vedkommende person, skal skje skriftlig. Dersom det er praktisk mulig, skal klareringsmyndigheten opplyse om når klareringsspørsmålet kan tas opp til ny vurdering, forutsatt at det da foreligger et klareringsbehov (observasjonstid). Observasjonstiden kan ikke settes lengre enn fem år. Tidsangivelsen er bindende for andre klareringsmyndigheter. Tidsangivelsen er ikke til hinder for omgjøring etter § 4-1 femte og sjette ledd. Dokumentet skal graderes, merkes og sendes i samsvar med §§ 6-2 og 6-7.

Underretning om klareringsavgjørelsen til NSM skal skje skriftlig etter metode fastsatt av NSM. Underretningen skal inneholde personens fulle navn, fødselsnummer, klareringsnivå og dato for avgjørelsen.

Veiledning 4-4

Utstedelse av klareringsbevis etter paragrafens første ledd første setning gjelder der hvor klarering gis for tilsvarende eller lavere grad enn anmodet. Ved klareringsnektelser utstedes ikke klareringsbevis.

Bestemmelsen om underretning i listeform i paragrafens første ledd andre setning er begrunnet i hensynet til effektiv benyttelse av ressurser. Listebruk er imidlertid beheftet med svakheter og bør om mulig unngås. Bestemmelsen må også tolkes innskrenkende, slik at det likevel må utstedes klareringsbevis for vernepliktige på forespørsel, eller der det er et særskilt tjenstlig behov for dette.

For de særtilfeller det er satt vilkår for gitt klarering iht sikkerhetslovens § 21 femte ledd, er det av vital betydning at disse følges opp.

Autorisasjonsansvarlig skal etter bestemmelsens første ledd siste punktum underrettes om vilkår i *nødvendig utstrekning*. Dette vil i praksis si at autorisasjonsansvarlig må underrettes der vedkommende vil ha behov for å være kjent med vilkår knyttet til sikkerhetsklareringen for å kunne utøve den sikkerhetsmessige ledelse av den klarerte. NSM legger til grunn at autorisasjonsansvarlig som hovedregel skal underrettes om vilkår som er satt i tilknytning til klareringen.

Dersom vilkåret begrenser klareringens virkeområde og derved den klarertes tilgang til skjermingsverdig informasjon, skal selve vilkåret fremgå av klareringsbeviset. Dette kan eksempelvis være der klareringen bare gjelder for en bestemt stilling, den klarerte ikke kan tjenestegjøre i et bestemt land eller ha tilgang til informasjon om dette landet. Autoriserende myndighet må underrettes om vilkår i eget skriv.

Dersom vilkåret ikke begrenser klareringens virkeområde og dermed ikke har noen innvirkning på den klarertes tilgang til skjermingsverdig informasjon, skal det ikke fremgå av klareringsbeviset at det er satt vilkår. Underretning til autoriserende myndighet må skje i eget skriv.

NSM legger til grunn at klareringsmyndigheten uansett bør vurdere om autorisasjonsmyndigheten må orienteres om de forhold som har medført at vilkår ble satt. Slik orientering må da skje i samsvar med sikkerhetslovens § 20 femte ledd andre punktum.

Med begrepet negativ avgjørelse i paragrafens andre ledd menes nektelse, tilbakekallelse, nedsettelse, suspensjon, sikkerhetsklareringer gitt for lavere grad enn anmodet. Vedkommende må også underrettes i tråd disse bestemmelsene der det er satt vilkår for gitt klarering.

Underretning om negative avgjørelser skal sendes anmodende myndighet/ autorisasjonsansvarlig i eget skriv. Kopi av underretningen til den som er søkt klarert kan ikke benyttes idet denne normalt vil inneholde opplysninger autorisasjonsansvarlig som hovedregel ikke skal orienteres om (begrunnelsen for klareringsavgjørelsen, jf sikkerhetslovens § 25 andre ledd).

Paragrafens andre ledd andre setning er begrunnet i flere hensyn. For det første skal den enkelte ikke unødige leve i uvisshet om varigheten av en negativ klareringsavgjørelse. For det andre er det ressursbesparende at autorisasjonsansvarlig har en pekepinn på når det kan foretas en ny vurdering, slik at klareringsmyndigheten slipper å måtte ta stilling til saker unødige. Bestemmelsen medfører at det ved en negativ avgjørelse også må gjøres en skjønnsmessig vurdering av dennes relative varighet. I vurderingen bør det legges vekt på forholdets art og alvorlighet, tid siden forøvelsen, vedkommendes alder på forøvelsetidspunktet, vedkommendes livssituasjon mv.

NSM antar at det vil være praktisk mulig å fastsette observasjonstid i de fleste tilfeller. Det vil således kun være unntaksvis at slik tidsangivelse ikke settes.

NSM presiserer at satt observasjonstid ikke er en forskuttering av at klarering vil bli gitt når observasjonstiden er utløpt. Klareringsmyndigheten må i slike tilfeller gjennomføre ny personkontroll og foreta en ny selvstendig vurdering av saken.

NSM gjør spesielt oppmerksom på at tidsangivelsen er bindende for andre klareringsmyndigheter. Tidsangivelsen er imidlertid ikke til hinder for omgjøring etter § 4-1 femte og sjette ledd. NSM antar at det i praksis vil være mest aktuelt med omgjøring av observasjonstiden etter § 4-1 femte ledd. Slik omgjøring kan kun

foretas av den klareringsmyndighet som har fattet avgjørelsen, klageinstansen eller av overordnet departement. NSM anbefaler at ny klareringsmyndighet retter en henvendelse til tidligere klareringsmyndighet dersom forholdene har endret seg i slik grad at det kan stilles spørsmål ved riktigheten av en gitt observasjonstid. Dersom det foreligger uenighet mellom ny og tidligere klareringsmyndighet i forhold til riktigheten av gitt observasjonstid, må ny klareringsmyndighet, kunne rette en forespørsel om omgjøring til klageinstansen eller overordnet departement.

Når klarering ikke blir gitt skal det i underretningen også gis informasjon om muligheten autorisasjonsmyndigheten har for å søke dispensasjon slik at vedkommende likevel kan autoriseres for BEGRENSET. Det vises til merknadene til § 5-2, siste ledd.

3.4.5 § 4-5. Begrunnelse og klage

I begrunnelsen skal opplysninger fra etterretningskilder eller Politiets sikkerhetstjeneste ikke inngå uten at klareringsmyndigheten har innhentet skriftlig tillatelse fra kilden.

Klage skal sendes klareringsmyndigheten. Klareringsmyndigheten skal ved mottak av klage umiddelbart underrette autorisasjonsansvarlig om at klareringsavgjørelsen er påklaget. Klareringsmyndigheten kan innhente uttalelse fra autorisasjonsansvarlig dersom dette anses hensiktsmessig.

Ved klage skal klareringsmyndigheten foreta nødvendige tilleggsundersøkelser og vurdere saken på nytt. Dersom klareringsmyndigheten gir klager fullt eller delvis medhold, skal underretning skje i samsvar med § 4-4. Dersom klager ikke gis fullt medhold skal klage med sakens dokumenter og begrunnelse sendes til klageinstansen.

Veiledning § 4-5

Etterretningskilder etter bestemmelsens første ledd kan omfatte etterretningsopplysninger fra norske og utenlandske samarbeidende tjenester, politi mv.

Bestemmelsen får sitt praktiske anvendelsesområde i de tilfeller klareringsmyndigheten er av den oppfatning at opplysningene ikke kan unntas etter § 25 bokstav a - d.

NSM legger til grunn at bestemmelsen må anvendes tilsvarende ved innsynsanmodninger.

Dersom klareringsmyndigheten ikke får svar fra kilden, eller det ikke er mulig å innhente tillatelse, kan opplysningene ikke inngå i begrunnelsen.

Til andre ledd bemerker NSM at underretning til autorisasjonsansvarlig om at klareringsavgjørelsen er påklaget skal skje skriftlig. Det skal ikke oversendes kopi av klagen.

NSM legger til grunn at klareringsmyndighet som hovedregel bør innhente uttalelse fra autorisasjonsansvarlig. Dette anses imidlertid ikke hensiktsmessig i de tilfeller der autorisasjonsansvarlig åpenbart ikke vil ha noe grunnlag for å uttale seg om den som skal klareres, eksempelvis ved nyttilsetninger.

Til tredje ledd vil NSM bemerke: Det fremgår av lovens § 25 c første ledd at forvaltningslovens kapittel VI gjelder tilsvarende i klareringssaker om ikke annet følger av denne lov eller forskrift om personellsikkerhet. NSM har ikke holdepunkter for at man ved utformingen av ordlyden i personellsikkerhetsforskriften § 4-5 har hatt til hensikt å etablere andre rettsregler enn de som følger av forvaltningsloven § 33 annet ledd.

Forvaltningsloven § 33 annet ledd slår fast at underinstansen kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.

Bruken av begrepet "endre" kan, slik NSM ser det, vanskelig forstås synonymt med og avgrenset til fullt medhold. Vi mener derfor det er grunn til å anta at underinstansen har kompetanse til å endre vedtaket også utover å gi klageren fullt medhold. Klageren må i så fall naturligvis underrettes om endringsvedtaket og gis mulighet til å opprettholde sin klage. Underretning skjer til autorisasjonsansvarlig i samsvar med § 4-4. Opprettholdes klagen må saken sendes klageorganet. Klageren vil således kunne velge å akseptere en avgjørelse om delvis medhold med den forutsigbarhet det medfører, eller ta risikoen på en helt ny prøving av saken hos klageorganet.

Klareringsmyndigheten kan ikke endre det tidligere vedtak til skade for den som har klaget.

Nye opplysninger av betydning for vedkommendes skikkethet kan tilkomme enten som et resultat av klareringsmyndighetens behandling av klagen etter forskrift om personellsikkerhet § 4-5 eller som en opplysning innkommet uavhengig av klagesaksbehandlingen, eksempelvis som en følge av autoriserende myndighets innmeldingsplikt etter sikkerhetslovens § 24 femte ledd.

Alle opplysninger som kommer frem etter at en person har inngitt klage blir ansett som en del av klagesaksbehandlingen. Dette betyr at dersom førsteinstansen blir kjent med opplysninger som kan være av betydning for en klarering klageren innehar mens klagen er til behandling hos førsteinstansen, skal opplysningene inngå i førsteinstansens klagebehandling.

Ligger klagen hos klageinstansen skal de innkomne opplysninger oversendes til klageinstansen. Klageinstansen vil deretter avgjøre den videre behandling av saken i samsvar med prinsippene i forvaltningslovens §§ 33 siste ledd og 34 siste ledd. Dette betyr i praksis at klageinstansen kan pålegge førsteinstansen å foreta nærmere undersøkelser, selv treffe nytt vedtak eller oppheve førsteinstansens avgjørelse og returnere saken for helt eller delvis ny behandling hvor også de nye opplysningene inngår.

Når det gjelder oversendelse til klageinstansen følger det av forvaltningsloven § 33, andre ledd sammenholdt med § 33, fjerde ledd, første punktum, at klareringsmyndigheten på eget initiativ må sørge for at klagesaken blir tilrettelagt for klageinstansen før oversendelse dit.

Med at saken skal tilrettelegges mener NSM at klareringsmyndigheten skal utarbeide et oversendelsesskriv med saksfremstilling til klageinstansen. Dette oversendelsesskrivet skal inneholde 1) sakens fakta, 2) de rettsregler som kommer til anvendelse, 3) gjengivelse av klagers anførsler (sitat eller sammendrag), 4) redegjørelse for evt. nye undersøkelser med resultat, 5) drøfting av klagers anførsler i forhold til sakens fakta, aktuelle rettsregler og sikkerhetsmessige vurderinger, 6) klareringsmyndighetens begrunnede helhetsvurdering, og 7) konklusjon. Klareringsmyndigheten skal underrette klager i eget skriv om at klagesaken er oversendt klageinstansen.

Dersom klageinstansen ikke anser det materiale som er oversendt fra førsteinstansen for å være tilstrekkelig, kan den enten selv foreta nærmere undersøkelser eller pålegge førsteinstansen å gjøre det.

Klageinstansen er ikke bundet av underinstansens aksept/godtagelse av en for sen klage etter § 31. Klageinstansen er pliktig til å foreta en selvstendig vurdering både av om vilkårene for å godta en klage etter § 31 foreligger, og om det i så fall er grunn til å godta klagen (gi oppreisning).

Tas klagen under behandling, kan klageinstansen prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Dette sikter ikke bare til nye opplysninger om forholdene tidligere, men også til forhold som har endret seg etter førsteinstansvedtaket.

Klageinstansen skal vurdere de synspunkter klageren kommer med og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klageinstansen plikter å overprøve om vedtaket er lovlig og har tilstrekkelig hjemmel, selv om parten ikke direkte har tatt opp dette. Klageinstansen er ikke bundet av de grunner klageren har anført.

Klageinstansen skal fatte avgjørelse på bakgrunn av en selvstendig helhetsvurdering av alle de foreliggende opplysninger.

Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken, eller oppheve det og sende saken tilbake til klareringsmyndigheten til helt eller delvis ny behandling.

I alle tilfeller skal klager underrettes om avgjørelsen. Autorisasjonsansvarlig skal underrettes om resultatet i eget skriv.

Klageinstansens vedtak er endelig og kan ikke påklages.

3.4.6 § 4-6. Klareringsbevis

Klareringsbevis kan utstedes av klareringsmyndighet eller NSM for å bekrefte overfor andre at vedkommende er sikkerhetsklarert for en bestemt sikkerhetsgrad. Klareringsbevis for COSMIC TOP SECRET kan bare utstedes av NSM.

Klareringsbevis skal oppbevares i saksomslag hos autorisasjonsansvarlig, jf § 6-3 andre ledd og 6-4 tredje ledd. Klareringsbevis kan ved tjenstlig behov utlånes i kortere perioder.

Veiledning § 4-6

Det stadfestes i paragrafens første ledd at klareringsbevis bare kan utstedes av en klareringsmyndighet. NSM legger til grunn at det kun er den klareringsmyndighet som har fattet klareringsavgjørelsen eller NSM som kan dokumentere denne ved å utstede klareringsbevis.

Bestemmelsen om utlån i paragrafens siste setning er begrunnet i at klareringsbeviset er et offentlig dokument som det ikke skal utstedes flere av enn nødvendig, og som heller ikke bør kopieres. Klareringsbeviset har en legitimasjonsvirkning og kan misbrukes, enten ved at det benyttes til formål det ikke er ment for, eller at beviset ikke lenger er gyldig grunnet endret klareringsstatus.

Dersom det er behov for å medta kopi av beviset på tjenestereiser, kurs el.lign, bør autorisasjonsansvarlig påføre en varighet på linje med det aktuelle tjenesteoppdraget på kopien. I forbindelse med utlån av klareringsbevis anbefaler NSM at det føres en egen utlånsprotokoll opprettet for dette formål hvor.

I NATO sammenheng benevnes klareringsbeviset NATO SECURITY CLEARANCE CERTIFICATE. Reglene bør praktiseres på samme måte i forhold til dette beviset.

3.4.7 § 4-7. Register over klareringsavgjørelser

Hver enkelt klareringsmyndighet skal føre register over egne klareringsavgjørelser. I tillegg skal NSM føre et sentralt register for alle klareringsavgjørelser. Eventuelle vilkår knyttet til sikkerhetsklarering skal fremgå av registrene.

Opplysninger fra registrene kan bare utleveres til klareringsmyndigheter og autorisasjonsansvarlige. Dersom det anses nødvendig, kan utlevering også skje til ansvarlig for offentlig register som det innhentes personkontrollopplysninger fra, eller til virksomhet som er leverandør av vare eller tjeneste til forvaltningen hvor det kreves at personell hos leverandøren innehar sikkerhetsklarering.

Veiledning § 4-7

Bestemmelsene i denne paragrafen omfatter bare separate registre over klareringsavgjørelser. Registrering av underlagsmateriale/personopplysninger som et ledd i saksbehandlingen anses ikke som en del av registeret etter denne paragrafen og skal behandles i tråd med kravene gitt i og i medhold av personopplysningsloven.

Kravet til oversikt over klareringsavgjørelser omfatter, slik NSM ser det, statusopplysninger om klareringens nivå, klareringsmyndighet og dato for

avgjørelsen. NSM legger til grunn at registeret også kan omfatte opplysning om at en klarering er nedsatt, nektet, tilbakekalt og suspendert.

For de særtilfeller det er satt vilkår for gitt klarering iht. sikkerhetslovens § 21 femte ledd, skal disse fremgå av klareringsmyndighetens registre. Dette omfatter både opplysninger om at klareringen er gitt på vilkår, samt opplysninger om hva vilkåret/ene går ut på. Dersom autorisasjonsansvarlig er underrettet iht. forskriftens § 4-4 første ledd siste punktum må dette fremgå av registeret.

Dersom klareringsmyndigheten benytter NSMs personkontrollverktøy (TUSS) antas dette å tilfredsstillende kravet til klareringsmyndighetens eget register.

Av NSMs sentrale register for klareringsavgjørelser vil det kun fremgå at det er satt vilkår for klareringsavgjørelsen. Selve vilkåret vil imidlertid ikke fremgå av registeret, og ved behov for kjennskap til dette må det tas kontakt med den klareringsmyndighet som har satt vilkåret. Den enkelte klareringsmyndighet vil imidlertid kunne se detaljene på gitte vilkår på egne klareringssaker i TUSS.

Paragrafens andre ledd må, slik NSM forstår det, oppfattes dit hen at registrene ikke er offentlige.

Paragrafens siste setning åpner for at statusopplysninger kan utleveres blant annet til leverandører av varer og tjenester (også i de tilfeller det ikke er nødvendig med sikkerhetsavtale mellom leverandøren og anskaffende myndighet). Bestemmelsen krever videre at klareringsmyndigheten konkret vurderer om utlevering av opplysningene er nødvendig. I dette ligger både at det må foretas en vurdering av om utlevering overhodet skal skje, og en eventuell vurdering av hvilket omfang en eventuell utlevering av statusopplysninger skal ha. NSM anbefaler at utlevering skjer via anskaffelsesmyndigheten slik at klareringsmyndigheten får et grunnlag for å vurdere om utlevering er nødvendig.

Paragrafen åpner ikke for utlevering av underlagsmateriale i klareringssaker eller andre personkontrollopplysninger. Eventuell utlevering av denne type opplysninger kan kun skje til autorisasjonsansvarlig i spesielle tilfeller og må foregå etter bestemmelsene i sikkerhetslovens § 20 siste ledd.

3.4.8 § 4-8. Gyldighetstid og -område for sikkerhetsklarering

En sikkerhetsklarering er gyldig i inntil fem år. Ved reklarerer kan forhold som har vært vurdert ved tidligere klareringsavgjørelser, ikke alene danne grunnlaget for avgjørelse om å nedsette til lavere grad enn den vedkommende innehar, dersom ikke sterke grunner taler for dette.

Utfører en person oppgaver som krever sikkerhetsklarering for flere virksomheter i løpet av sikkerhetsklareringens gyldighetstid, skal klareringsavgjørelse fattet av en klareringsmyndighet anses som tilstrekkelig for andre klareringsmyndigheter når det gjelder samme eller lavere sikkerhetsgrad. Klareringsmyndigheten som skal fatte avgjørelse om sikkerhetsklarering skal innhente eventuelle tidligere klareringssaker. Tidligere nedsatt klareringsnivå kan bare endres i samråd med tidligere klareringsmyndighet. Dersom klareringsmyndighetene ikke blir enige om hvilket klareringsnivå som skal gis, skal saken fremsettes NSM for avgjørelse.

Reklarerer skal gjennomføres uavhengig av klareringens gyldighetstid dersom forhold av sikkerhetsmessig betydning tilsier et slikt behov.

Person med sikkerhetsklarering for HEMMELIG (NATO SECRET/tilsvarende eller høyere) skal reklarerer ved inngåelse av (nytt) ekte-, partner- eller samboerskap.

Veiledning § 4-8

Etter første ledd vil en klarering normalt være gyldig i 5 år. Etter bestemmelsens ordlyd er gyldighetsperioden **inntil** 5 år. I dette ligger at det er mulig å gi klareringer også for kortere tidsperioder. Denne muligheten kan klareringsmyndighetene vurdere i de tilfeller det er åpenbart at klareringsbehovet er kortvarig, og det ikke er sannsynlig at et nytt behov vil oppstå innen rimelig tid. Et eksempel her er vernepliktige eller korttidsengasjerte som for eksempel eksterne konsulenter.

NSM tolker paragrafens første ledd slik at en klarerings gyldighetstid ikke kan forlenges ut over fem år. En konsekvens av bestemmelsen er at autoriserende myndighet må iverksette reklarerer i god tid dersom behovet for klarering fremdeles er til stede. Det anbefales at prosessen iverksettes ca seks måneder før utløpet av gyldighetstiden.

Til første ledd andre punktum bemerkes at det kan være tilkommet andre opplysninger som er sikkerhetsmessig relevant, og som sammen med de tidligere vurderte forhold, kan danne grunnlag for en avgjørelse om å nedsette til lavere grad enn den vedkommende innehar.

Terskelen for å påvise "sterke grunner" bør være høy. Et eksempel på slike grunner kan være åpenbart feilaktige eller mangelfulle vurderinger som ble foretatt i den tidligere klareringssaken.

Paragrafens andre ledd regulerer situasjonen der mer enn en virksomhet har behov for sikkerhetsklarering av en person. NSM anser at bestemmelsene i dette leddet kommer til anvendelse uavhengig av om disse behovene faller sammen i tid, overlapper eller kun ligger innen for samme fem års ramme. I disse tilfeller skal en ny klareringsanmodning avvises av klareringsmyndigheten hvis vedkommende allerede har sikkerhetsklarering for angjeldende eller høyere nivå fastsatt av annen klareringsmyndighet.

Til andre ledd andre punktum bemerkes at opplysninger fra tidligere klareringssaker i sin helhet skal innhentes av ny klareringsmyndighet der dette er praktisk mulig.

Ved oversendelse av klareringssak til ny klareringsmyndighet forutsettes dokumentene oversendt i original. Oversendelsen må registreres i klareringsmyndighetens journal.

Der det foreligger en klarering som er nedsatt i forhold til anmodet nivå regelfestes en plikt til å konferere med tidligere klareringsmyndighet vedrørende endring av klareringsnivå fastsatt av denne. Dersom de to klareringsmyndighetene ikke blir enig, skal spørsmålet forelegges NSM for avgjørelse.

NSM anser ut fra hensynet til konsistens at bestemmelsen i andre ledd andre og tredje punkt også må legges til grunn ved innkomne opplysninger som kan gi grunnlag for revurdering av klareringen.

Hensynet bak reklarering og ny personkontroll etter siste ledd, er at nye personer som etter § 3-2 skal inngå i personkontrollgrunnlaget er kommet til. NSM legger til grunn at bestemmelsen bør forstås slik at dersom begge personer allerede har en gyldig klarering av nyere dato kan klareringsmyndigheten vurdere om reklarering skal utstå.

3.5 Kapittel 5. Autorisasjon

3.5.1 § 5-1. Autorisasjonsansvarlig

Virksomhetens leder er ansvarlig for å autorisere personell for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon. Dersom virksomheten har et stort autorisasjonsbehov, kan virksomhetens leder delegere myndigheten til å gi autorisasjon. Leverandører og andre private virksomheter som omfattes av sikkerhetsloven autoriserer personell for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon som er i virksomhetens besittelse.

Veiledning § 5-1

Ved autorisasjon gis den enkelte tillit fra virksomheten med påfølgende tilgang til sikkerhetsgradert informasjon. Er virksomheten av et slikt omfang at virksomhetens leder vanskelig kan ha en personlig sikkerhetsmessig oppfølging av den enkelte bør forutsetningen for delegasjon av autorisasjonsmyndigheten som beskrevet i paragrafens andre setning være tilstede.

Delegasjon bør ikke skje til lavere ledd enn nødvendig. Delegasjon til lavere nivåer enn eksempelvis avdelings/seksjonsnivå i den sivile del av forvaltningen, bør bare skje i spesielle tilfelle, som der de geografiske avstandene er store. Dette fordi nærhet mellom den som autoriseres og den autorisasjonsansvarlige, slik NSM, ser det er nødvendig for effektiv sikkerhetsmessig ledelse. Delegasjon av autorisasjonsmyndighet skjer skriftlig.

Virksomhetens leder autoriseres av det forvaltningsorgan som autoriserer virksomheten for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon, jf forskrift om informasjonssikkerhet § 3-1. Når det gjelder autorisasjon av leverandører og underleverandører ved sikkerhetsgraderte anskaffelser er dette nærmere omtalt i NSMs veiledning for sikkerhetsgraderte anskaffelser pkt 2.5.

3.5.2 § 5-2. Vilkår for å gi autorisasjon

Autorisasjon kan gis dersom følgende vilkår er oppfylt:

- 1. Vedkommende innehar nødvendig sikkerhetsklarering i samsvar med sikkerhetsloven § 19,*
- 2. det foreligger et tjenstlig behov for å gi vedkommende tilgang til sikkerhetsgradert informasjon,*
- 3. taushetserklæring er undertegnet (og COSMIC-erklæring er undertegnet ved autorisasjon for COSMIC TOP SECRET),*
- 4. vedkommende kjenner de aktuelle sikkerhetsbestemmelser,*
- 5. autorisasjonssamtale har funnet sted,*
- 6. det ikke foreligger opplysninger som gjør det tvilsomt om vedkommende er sikkerhetsmessig til å stole på, og*
- 7. identitetskontroll er foretatt.*

Person som etter avgjørelse ikke er gitt sikkerhetsklarering skal ikke gis autorisasjon for BEGRENSET (eventuelt NATO RESTRICTED/tilsvarende), med mindre klareringsmyndigheten gir dispensasjon i det enkelte tilfelle.

Veiledning § 5-2

Det høyeste autorisasjonsnivå en person kan gis må ikke overstige det nivå vedkommende har sikkerhetsklarering for, dog med unntak for BEGRENSET jf sikkerhetslovens § 19.

Kravet til tjenstlig behov i paragrafens pkt 2 innebærer at autorisasjon kun skal gis opp til og med det nivå det er et faktisk behov for at vedkommende får tilgang til. Dette gjelder selv om vedkommende skulle ha en sikkerhetsklarering for høyere nivå. Autorisasjon gir ingen rett til tilgang til all informasjon gradert på et visst nivå. Det er bare informasjon relevant for det saksfelt vedkommende arbeider med som det er naturlig at vedkommende gis tilgang til (NEED TO KNOW). Denne vurderingen av tjenstlig behov tilligger autorisasjonsansvarlig.

Hvilke sikkerhetsbestemmelser som det kreves at vedkommende har kjennskap til vil i noen grad avhenge av fagfeltet og forholdene på det konkrete tjenestested. Vedkommende må i alle tilfelle ha en grunnleggende kunnskap om sikkerhetsloven og forståelse for sikkerhet. Sikkerhetslovens bestemmelser om plikt til å beskytte sikkerhetsgradert informasjon, taushetsplikten, håndtering av sikkerhetsgradert informasjon, herunder journalisering, oppbevaring, forsendelse og tilintetgjøring, og plikten den enkelte har til å orientere autorisasjonsansvarlig om egne forhold av betydning for sikkerheten er av særlig betydning.

Et særlig spørsmål kan være hvorvidt man bør autorisere personer som ikke har nådd myndighetsalder. Den enkelte bør ha fylt 18 år før autorisasjon blir gitt. Dersom det etter særskilt vurdering spesielt sett hen til vedkommendes modenhet ikke er tvil om vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet bør autorisasjon likevel kunne gis, dog ikke til personer under 15 år. Autorisasjon for tilgang til informasjon gradert høyere enn HEMMELIG bør ikke gis til personer under 18 år.

Med identitetskontroll i pkt 7 skal forstås at vedkommende må legitimere seg slik at det ikke er tvil om hvem som autoriseres.

Bestemmelsene om sikkerhetsklarering for de forskjellige nivåer er basert på en risikovurdering. For det laveste beskyttelsesnivået BEGRENSET har man av ressurs hensyn akseptert den risiko det medfører å ikke kreve klarering med forutgående personkontroll. Det innebærer imidlertid ikke at man skal unnlate å ta hensyn til risikorelevant informasjon som allerede foreligger.

Fordi klarering nektes i et fåtall klareringssaker, antas det å foreligge større sikkerhetsmessig risiko ved å gi en person med INGEN KLARERING tilgang til BEGRENSET, i forhold til å gi en person som ikke har vært gjennom en forutgående personkontroll tilgang til BEGRENSET.

Bestemmelsens siste ledd innebærer at der autorisasjonsansvarlig har behov for autorisere en person for tilgang til BEGRENSET informasjon må det først avklares om vedkommende har status INGEN KLARERING. Opplysninger om eventuell klareringsstatus innhentes normalt gjennom den klareringsmyndigheten virksomheten tilhører. Dersom autorisasjonsansvarlig har behov for autorisere en person med INGEN KLARERING for tilgang til BEGRENSET informasjon må dispensasjon om dette søkes skriftlig hos den klareringsmyndighet som har tatt avgjørelsen. Dispensasjon kan bare gis dersom det ikke foreligger rimelig tvil om personens sikkerhetsmessige skikkethet (jf sikkerhetslovens § 21) når det gjelder behandling av informasjon på nivå BEGRENSET. Autorisasjonsansvarlig må underrettes skriftlig om avgjørelsen. Det presiseres at det er autoriserende myndighet som må vurdere om autorisasjon faktisk kan gis, og at kravene til autorisasjon etter denne paragrafen må være oppfylt.

Ved avgjørelse om INGEN KLAREING skal det i underretningen til så vel den omspurte som til autorisasjonsansvarlig opplyses om muligheten autorisasjonsansvarlig har til å søke dispensasjon etter § 5-2, siste ledd.

3.5.3 § 5-3. Nødautorisasjon

I nødsituasjoner kan en person autoriseres uten å inneha nødvendig sikkerhetsklarering, dersom det ikke foreligger rimelig tvil om vedkommendes pålitelighet, lojalitet eller sunne dømmekraft, jf forskrift om sikkerhetsadministrasjon § 5-3.

Nødautorisasjon for STRENGT HEMMELIG (eventuelt COSMIC TOP SECRET/tilsvarende) kan bare gis til personer som innehar gyldig sikkerhetsklarering for en lavere sikkerhetsgrad, med mindre NSM gir dispensasjon i hvert enkelte tilfelle.

Nødautorisasjon skal anmerkes spesielt i autorisasjonslisten. Autorisasjonsansvarlig skal uten ugrunnet opphold anmode om sikkerhetsklarering for vedkommende for aktuell sikkerhetsgrad.

Veiledning § 5-3

Akutt behov for redning av liv, helse eller store økonomiske verdier samt tvingende beredskapsmessige eller operative forhold, er eksempler på forhold som kan nødvendiggjøre en nødautorisasjon. Autorisasjon skal i slike tilfelle likevel ikke skje for høyere nivå enn det som er nødvendig ut fra situasjonen. Behov for autorisasjon ved påregnelige oppgaver, som eksempelvis deltagelse på møter eller øvelser hjemler ikke nødautorisasjon. For øvrig vises til nødvergebestemmelsene i straffelovens §§ 47 og 48. Virksomhet som har gitt en nødautorisasjon rapporterer til NSM i samsvar med forskrift om sikkerhetsadministrasjon kapittel 5.

3.5.4 § 5-4. Autorisasjon for tilgang til ATOMAL informasjon

Autorisasjon for tilgang til ATOMAL informasjon krever gyldig sikkerhetsklarering for COSMIC TOP SECRET. Ved første gangs autorisasjon skal klareringen ikke være eldre enn ett år fra den dato autorisasjonen gis.

Vernepliktige mannskaper skal ikke autoriseres for tilgang til ATOMAL informasjon, med mindre NSM gir dispensasjon.

NSM fastsetter hvem som skal være autorisasjonsansvarlig for ATOMAL informasjon og hvordan sikkerheten skal håndteres for slik informasjon.

Veiledning § 5-4

Til siste ledd bemerkes at nærmere bestemmelser vil bli utgitt separat.

3.5.5 § 5-5. Autorisasjonssamtale

For å avklare tillitsforholdet mellom autorisasjonsansvarlig og en person i forbindelse med dennes autorisasjon, skal autorisasjonsansvarlig sørge for at det blir avholdt en autorisasjonssamtale med vedkommende.

Autorisasjonssamtale skal gjennomføres

- 1. før autorisasjon finner sted,*
- 2. når vedkommende person selv ønsker det,*
- 3. ved reklarerer, eller*
- 4. når autorisasjonsansvarlig ellers finner grunn til det.*

Ved ansettelse eller engasjement i en virksomhet som sikkerhetsloven gjelder for, skal autorisasjonsansvarlig før gjennomføring av en autorisasjonssamtale anmode siste tidligere arbeidsgiver om at saksomslag for personellsikkerhet med innhold oversendes. Saksomslaget skal oversendes uten ugrunnet opphold.

Den som avholder en autorisasjonssamtale skal

- 1. informere om lokale sikkerhetsmessige forhold,*
- 2. forsikre seg om at vedkommende kjenner sikkerhetsmessige risikofaktorer og aktuelle sikkerhetsbestemmelser,*
- 3. kontrollere at opplysninger avgitt i personopplysningsblanketten er korrekte og oppdaterte, og*
- 4. få eventuelle ytterligere opplysninger av sikkerhetsmessig betydning.*

For personer med kortvarig behov for autorisasjon, f. eks. elever ved skoler og kurs og vernepliktige mannskaper, kan individuell autorisasjonssamtale erstattes av en felles orientering om sikkerhetsmessige risikofaktorer og aktuelle sikkerhetsbestemmelser. Det skal likevel orienteres om den rett den enkelte har til å kreve individuell autorisasjonssamtale.

Autorisasjonssamtalen skal tilpasses den sikkerhetsgrad autorisasjonen gjelder for. Ved autorisasjon for STRENGT HEMMELIG (eventuelt COSMIC TOP SECRET/tilsvarende) skal autorisasjonssamtale gjennomføres minst hvert annet år.

Veiledning § 5-5

Begrepet "sørge for" i paragrafens første ledd betyr at autorisasjonsansvarlig kan delegere gjennomføring av samtalen. Samtalen bør neppe gjennomføres på lavere nivå enn avdelings/seksjonsnivå i den sivile forvaltning og tilsvarende nivå innen Forsvaret, dog kan det være naturlig at virksomhetens sikkerhetsleder gjennomfører denne.

Sikkerhetsloven pålegger den enkelte å løpende orientere autorisasjonsansvarlig om egne forhold av betydning for sikkerheten, jf § 24 første ledd. Der slike forhold oppstår er det naturlig at den enkelte selv ber om autorisasjonssamtale. Likeledes er det naturlig at den autorisasjonssansvarlige benytter fornyet autorisasjonssamtale når det har fremkommet forhold som kan ha betydning for tilliten til vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet.

Autorisasjonssamtalen bør planlegges og gjennomføres på en slik måte at hensikten, å avklare tillitsforholdet, kan oppnås. Samtalen bør gjennomføres i en uforstyrret atmosfære som kan bidra til å skape den nødvendige fortrolighet.

3.5.6 § 5-6. Autorisasjonsliste

Det skal foreligge en oppdatert liste over autorisert personell ved virksomheten. Listen skal være signert av autorisasjonsansvarlig.

Autorisasjonslisten skal inneholde opplysninger om den enkeltes navn, saksfelt eller stilling, klareringsnivå, autorisasjonsnivå, og dato for henholdsvis klarerings- og autorisasjonsavgjørelsen. Negative klarerings- eller autorisasjonsavgjørelser skal ikke fremgå av listen.

Autorisasjonslisten skal være tilgjengelig for personell på tjenestestedet som fordeler sikkerhetsgradert informasjon eller gir adgang til sperrede områder, blant annet arkiv, kommunikasjonscenter og datasentral.

Veiledning § 5-6

Til andre ledd andre setning anføres at det kun er det faktum at det er tatt en negativ avgjørelse som ikke skal fremgå. Selve nivået må, med uttak av INGEN KLARERING eller INGEN AUTORISASJON, registreres på listen.

3.5.7 § 5-7. Autorisasjonsbevis

Ved tjenstlig behov kan autorisasjonsansvarlig utstede et dokument som bekrefter overfor andre at vedkommende er autorisert for å kunne behandle informasjon med angitt sikkerhetsgrad. Autorisasjonsbeviset skal påføres en tidsbegrensning tilsvarende varigheten av det bestemte oppdrag, kurs eller lignende som beviset gjelder for.

Veiledning § 5-7

Autorisasjonsbeviset gir ikke den enkelte noen rett til, eller krav på å behandle sikkerhetsgradert informasjon tilhørende en annen virksomhet enn den vedkommende tilhører.

Ved behov for kortvarig autorisasjon hos annen virksomhet, for eksempel i forbindelse med kurs, møte eller lignede, kan beviset gi grunnlag for å autorisere vedkommende uten at prosedyrene for autorisasjon som beskrevet i kapittel 5 gjennomføres på nytt.

I NATO sammenheng benevnes autorisasjonsbeviset CERTIFICATE OF SECURITY CLEARANCE. Reglene bør praktiseres på samme måte i forhold til dette beviset.

3.5.8 § 5-8. Ufordelaktige autorisasjonsavgjørelser

Foreligger det rimelig grunn til tvil om en sikkerhetsklarert persons sikkerhetsmessig skikkethet, jf § 5-2 første ledd nr 6, skal autorisasjonsansvarlig søke å avklare uklare forhold, eventuelt ved å avholde autorisasjonssamtale. Dersom det etter en ny vurdering fortsatt er tvil, skal autorisasjon foreløpig ikke gis eller gitt autorisasjon suspenderes inntil klareringsmyndigheten har avgjort om nødvendig sikkerhetsklarering kan opprettholdes. Klareringsmyndigheten skal underrettes med begrunnelse for avgjørelsen. Dersom klareringsmyndigheten kommer frem til at nødvendig sikkerhetsklarering ikke kan gis, skal autorisasjon fortsatt ikke gis eller suspendert autorisasjon tilbakekalles eller nedsettes i samsvar med gitt klareringsnivå. Opprettholdes klareringen, kan autorisasjonsansvarlig ikke tilbakekalle eller nedsette autorisasjonen på grunnlag av de innberettede forhold.

Ved tilbakekallelse, nedsettelse eller suspensjon av en tidligere gitt sikkerhetsklarering, skal autorisasjonsansvarlig uten ugrunnet opphold bringe vedkommendes autorisasjon i samsvar med klareringsmyndighetens avgjørelse.

Ved en ufordelaktig autorisasjonsavgjørelse skal den avgjørelsen gjelder skriftlig og uoppfordret gjøres kjent med resultatet og at det vil bli gitt underretning til klareringsmyndigheten for vurdering av sikkerhetsklareringen. Autorisasjonsavgjørelsen kan ikke påklages.

Veiledning § 5-8

NSM legger til grunn at autorisasjonsansvarliges plikter etter første ledd, første punktum også gjelder for person som kun er autorisert for BEGRENSET og som ikke er sikkerhetsklarert.

Relevante momenter i autorisasjonsansvarliges vurdering av en persons sikkerhetsmessige skikkethet følger av sikkerhetslovens § 21 bokstav a-l.

Det er av vesentlig betydning at det sikres full notoritet i autorisasjonsansvarliges behandling av autorisasjonssaken. Dette gjelder både i forhold til opplysninger som innhentes, eksempelvis i autorisasjonssamtale eller fra andre, og de vurderinger som gjøres, typisk begrunnelsen for autorisasjonsavgjørelsen. Saksdokumenter ifm autorisasjonsavgjørelser skal oppbevares i saksomslaget, jf forskriftens § 6-3.

En presisering av når klareringsmyndigheten skal orienteres om autorisasjonsansvarligs vurderinger fremgår av merknadene til sikkerhetslovens § 24.

3.6 Kapittel 6. Administrative bestemmelser

3.6.1 § 6-1. Forholdet til bestemmelsene om informasjonssikkerhet

Bestemmelsene om informasjonssikkerhet i og i medhold av sikkerhetsloven kapittel 4 gjelder for beskyttelse av personkontrollopplysninger som er skjermingsverdige, med de unntak og tillegg som følger av §§ 6-2 til 6-7.

3.6.2 § 6-2. Gradering og merking

Personkontrollopplysninger skal merkes med sikkerhetsgrad etter sitt innhold i samsvar med sikkerhetsloven § 11.

Dokumenter som inneholder personkontrollopplysninger skal i tillegg merkes PERSONKONTROLL, med unntak av utfylte personopplysningsblanketter eller personkontrollblanketter som ikke inneholder ufordelaktige personopplysninger.

Dokumenter med underretning om negative klarerings- eller autorisasjonsavgjørelser skal merkes med sikkerhetsgrad og PERSONKONTROLL, med unntak av underretninger til personen avgjørelsen gjelder.

Klareringsbevis og autorisasjonsbevis skal ikke merkes med sikkerhetsgrad eller PERSONKONTROLL, med unntak av autorisasjonsbevis for ATOMAL informasjon som skal merkes med sikkerhetsgrad i samsvar med NATOs bestemmelser.

Veiledning § 6-2

Når det gjelder spørsmålet om gradering av personkontrollopplysninger, jf paragrafens første ledd, skal følgende bemerkes. Uautorisert tilgang til personkontrollopplysninger vil kunne utnyttes til kartlegging av sikkerhetsklarert personell. Sammenstilling av personkontrollopplysninger knyttet til en enkeltperson vil gi indikasjoner på vedkommendes eventuelle sårbarhet, og kan potensielt utnyttes til sikkerhetstruende virksomhet. Kunnskap om hvilke personer som antas lite sårbare kan motsetningsvis lede til en mer målrettet trussel. NSM legger derfor til grunn at sammenstilte personkontrollopplysninger er skjermingsverdig informasjon. Dette innebærer at enkeltopplysninger som i utgangspunktet ikke er sikkerhetsgradert, for eksempel opplysninger fra strafferegisteret, ved mottak hos personellsikkerhetstjenesten likevel må graderes etter sikkerhetslovens § 11. Dette fordi opplysningene sammenstilt med det faktum at vedkommende søkes sikkerhetsklarert i noen grad kan medføre skadefølger som nevnt ovenfor.

Selv om personopplysningsblanketter uten ufordelaktige opplysninger etter paragrafens andre ledd ikke kreves merket personkontroll, anser NSM at utfylte blanketter ved mottak hos personellsikkerhetstjenesten må sikkerhetsgraderes minimum BEGRENSET. For øvrig gjør NSM oppmerksom på at egen personkontrollblankett som nevnt i andre ledd ikke lenger er i bruk, men at personopplysningsblanketten benyttes til dette formål.

Det fremgår av paragrafens tredje ledd at negative klareringsavgjørelser skal merkes med sikkerhetsgrad. Det faktum at det foreligger en negativ avgjørelse anses skjermingsverdig, da dette i noen grad kan medføre skadefølger for rikets sikkerhet dersom det blir kjent for uvedkommende. Det er derfor naturlig å gradere underretningen BEGRENSET.

Når det gjelder paragrafens fjerde ledd bemerkes at NSM legger til grunn at opplysninger om en enkeltpersons sikkerhetsklarering er en opplysning om noens personlige forhold, og underlagt taushetsplikt etter forvaltningslovens § 13. Opplysningene er følgelig unntatt offentlighet etter offentlighetslovens 5a og merkes tilsvarende. Opplysningene kan likevel utleveres, men da i samsvar med denne forskriftens § 4-7 annet ledd, til blant annet autorisasjonsansvarlige.

Gjeldende NATO bestemmelser fastsetter at NATO Security Clearance Certificate er NATO unclassified. Dokumenter som er merket NATO UNCLASSIFIED er ikke offentlige og unntas etter offentlighetslovens § 6 1 ledd nr 1. Nærmere bestemmelser om NATO UNCLASSIFIED er gitt i CM (2002) 60 "THE MANAGEMENT OF NON-CLASSIFIED NATO INFORMATION". Nærmere bestemmelser om ATOMAL autorisasjon er gitt som instruks.

Selv om en enkeltpersons gitte sikkerhetsklarering ikke anses å være sikkerhetsgradert informasjon, vil oversikter som helt eller delvis gir kompletterende bilde av gitte sikkerhetsklareringer og deres nivåer innen en virksomhet eller avdeling av denne, slik NSM ser det, være skjermingsverdig og måtte sikkerhetsgraderes etter sikkerhetslovens § 11.

3.6.3 § 6-3. Blanketter

NSM utarbeider og fastsetter blanketter til bruk ved personkontroll, sikkerhetsklarering og autorisasjon.

Egenopplysninger gitt på fastsatt personopplysningsblankett, taushetserklæring (eventuelt COSMIC-erklæring), klareringsbevis og annen sikkerhetsmessig relevant informasjon, skal oppbevares i eget saksomslag. Saksomslaget skal graderes i samsvar med innholdet, jf § 6-2.

Autorisasjonsansvarlig skal føre resultatet av klarerings- og autorisasjonsavgjørelser på saksomslag og rulleblad, personalkort eller tilsvarende.

Veiledning § 6-3

Til paragrafens første ledd bemerkes at blanketter som benyttes innen personellsikkerhetstjenesten, og hvordan de kan rekvireres følger av vedlegg A.

Formålet bak paragrafens andre ledd første setning er å sikre at opplysninger som er relevante for nåværende og fremtidige autorisasjonsansvarlige oppbevares samlet og for den enkelte på en betryggende måte.

Opplysninger som autorisasjonsansvarlig får kjennskap til og som kan tillegges betydning i vurderingen av en autorisert persons sikkerhetsmessige skikkethet etter

sikkerhetslovens § 21, må anses å være ” sikkerhetsmessig relevant” etter andre ledd og skal således oppbevares i saksomslaget. Opplysningene vil eksempelvis kunne være forhold som hovedpersonen selv har informert om iht sikkerhetslovens § 24, innrapporterte forhold eller informasjon om disiplinære forhold vedrørende angjeldende person. Videre vil autorisasjonsmyndighetens dokumentasjon i forbindelse med vurdering av autorisasjon (se veiledningen til § 6-4) og eventuelt ytterligere innhentede opplysninger måtte oppbevares der. Det samme vil eventuelle personkontrollopplysninger klareringsmyndigheten har meddelt autorisasjonsansvarlig i henhold til sikkerhetslovens § 20 fjerde ledd, samt eventuell informasjon om vilkår for klarering etter forskriftens § 4-4 første ledd.

Graderingskravet i andre ledd andre setning innebærer at saksomslaget minimum graderes BEGRENSET.

Formålet bak kravet i paragrafens siste ledd om påføring av klarerings- og autorisasjonsavgjørelser på saksomslaget er å sikre notoritet i forhold til vedkommendes autorisasjonshistorikk sett opp mot klarering, og av kontrollhensyn.

Der en person har flere autorisasjonsansvarlige (for eksempel ved oppdrag for forskjellige anskaffelsesmyndigheter eller ved mobiliseringsdisponering i stilling som krever sikkerhetsklarering og autorisasjon) må det opprettes saksomslag med innhold i samsvar med andre ledd ved hver autorisasjonsansvarlig.

3.6.4 § 6-4. Spredning og oppbevaring av personkontrollopplysninger

Tilgang til personkontrollopplysninger skal bare gis til personell med tjenstlig behov som er særskilt utpekt av virksomhetens leder.

Personkontrollopplysninger skal oppbevares separat fra andre arkivdokumenter. Opplysningene skal sikres fysisk i samsvar med forskrift om informasjonssikkerhet kapittel 6.

Saksomslag for personellsikkerhet skal oppbevares i separat arkiv. Ved oversendelse til annen virksomhet i samsvar med § 5-5 tredje ledd, skal saksomslag forsegles med fastsatt oblat.

Veiledning § 6-4

Bestemmelsene i paragrafen skal motvirke unødig spredning av skjermingsverdig og personsensitivt materiale, så vel av hensynet til rikets sikkerhet som av hensyn til den enkeltes personvern og den alminnelige tillit til sikkerhetstjenesten.

Bestemmelsen i paragrafens andre ledd må ses i sammenheng med første ledd og § 6-6. Oppbevaringen forutsettes å sikre at kun personell som er særskilt autorisert for personkontrollsaker kan få tilgang til opplysningene.

Til paragrafens tredje ledd bemerkes at saksomslag med innhold i henhold til § 6-3 andre ledd sett i forhold til § 5-5 tredje ledd, alltid skal oppbevares slik at det er tilgjengelig for autorisasjonsansvarlig.

3.6.5 § 6-5. Elektronisk behandling

Ved saksbehandling, arkivlegging og føring av register innen personellsikkerhet kan det benyttes elektronisk informasjonssystem og lagringsmedium, dersom systemet er sikkerhetsgodkjent og informasjonen håndteres i samsvar med forskrift om informasjonssikkerhet. Informasjonssystemet skal sikres slik at bare personell nevnt i § 6-4 første ledd gis tilgang til personkontrollopplysninger.

3.6.6 § 6-6. Journalføring

Virksomheten skal føre separat journal over alle saker som gjelder personellsikkerhet. Krav til personell som skal føre og få annen tilgang til journalen følger av § 6-4 første ledd.

Veiledning § 6-6

Journalen skal graderes i samsvar med informasjonssikkerhetsforskriftens § 4-1. I praksis vil journalen vanskelig kunne føres uten at sikkerhetsgraderte eller personsensitive opplysninger fremkommer. En slik journal vil for øvrig kunne gi opplysninger som skissert i veiledningen til § 6-2. Det er derfor naturlig at journalen graderes minimum **BEGRENSET**. For øvrig vises til forskrift om informasjonssikkerhet kapittel 4.

3.6.7 § 6-7. Forsendelse

*Personkontrollopplysninger skal sendes i dobbel emballasje. Ytre emballasje skal adresseres til den respektive virksomhet, være nøytral med hensyn til innhold og ikke merkes med sikkerhetsgrad eller **PERSONKONTROLL**. Indre emballasje skal adresseres til virksomhetens leder eller sikkerhetsleder i den aktuelle virksomhet, og skal graderes og merkes i samsvar med § 6-2.*

Klareringsbevis og autorisasjonsbevis kan sendes i enkel emballasje.

Meddelelse om negativ klareringsavgjørelse til privatpersoner skal sendes som registrert postsending.

Opplysninger nevnt i denne paragraf kan også sendes på annen måte godkjent av NSM, for eksempel i elektronisk form.

Veiledning § 6-7

Til første ledd bemerkes at personkontrollopplysninger som hovedregel sendes i dobbel emballasje. Dette gjelder i utgangspunktet selv om opplysningene ikke behøver merkes personkontroll, eks personopplysningsblanketter uten ufordelaktig informasjon. Unntak fra kravet til dobbel emballasje følger av andre ledd.

Til paragrafens tredje ledd bemerkes at NSM legger til grunn at hensynet bak bestemmelsen tilsier at også begrunnelse eller andre skriv som inneholder personsensitive opplysninger sendes som registrert postsending.

Til paragrafens siste ledd vil NSM bemerke at enkeltstående klarerings- og autorisasjonsbevis, når tidshensyn gjør det nødvendig, kan sendes fra/til alminnelig telefaks som kobles direkte opp til telefonlinje. Dette forutsatt at avsender forsikrer seg om at det kun er personer med tjenstlig behov og som er særskilt utpekt av virksomhetens leder som kan få tilgang til forsendelsen. Klarerings- og

autorisasjonsbevis tillates ikke oversendt over ugraderte datanettverk. Dette fordi elektroniske spor etterlates på servere, noe som er uakseptabelt utfra sikkerhetshensyn, jf merknad til § 6-2, og personvern hensyn.

3.6.8 § 6-8. Bevaring

Opplysninger i klareringssaker skal bevares så lenge sikkerhetsklareringen er gyldig.

Opplysninger i klareringssaker der sikkerhetsklarering er nektet, tilbakekalt, nedsatt eller suspendert skal bevares i 10 år.

Følgende opplysninger i klareringssaker skal bevares i 25 år:

1. *Opplysninger som er forelagt for offentlig oppnevnte kontrollutvalg.*
2. *Opplysninger fra Politiets overvåkingstjeneste som har medført at sikkerhetsklarering er blitt nektet, tilbakekalt, nedsatt eller suspendert.*
3. *Opplysninger som ikke kan rekonstrueres ved ny personkontroll.*

Opplysninger i klareringssaker som er eldre enn tidspunktene nevnt i første til tredje ledd skal bevares i henhold til kassasjonsbestemmelser gitt i samsvar med arkivloven § 9 og arkivforskriften § 3-21. NSM utarbeider spesifiserte regler for hvilke opplysninger i klareringssaker som skal bevares for ettertiden, og hvilke som skal kasseres når tidsfristene nevnt i første til tredje ledd er nådd. Reglene skal godkjennes av Riksarkivaren før de settes i verk, jf. arkivloven § 9 og arkivforskriften § 3-21.

Det som er bestemt om opplysninger i denne paragraf gjelder også for audiovisuelt optak.

Veiledning § 6-8

Generelt:

NSM legger til grunn at bestemmelsen gjelder opplysninger i klareringssaker hos klareringsmyndighetene og hos NSM. Autorisasjonsansvarlige og kilder til personkontrollen anses ikke å ha klareringssaker som sådan. Bestemmelsen antas derfor ikke å få direkte anvendelse hos dem. Personkontrollens kilder antas for øvrig å følge egne kassasjonsregler fastsatt i annet regelverk.

Bestemmelsen får anvendelse på den enkelte klareringssak. Begrepet "klareringssak" må knyttes til den enkelte klareringsanmodning. I den enkelte klareringssak inngår de opplysninger, som inngår i samme avgjørelsesprosess, herunder klage, anmodning om innsyn og omgjøring. Opplysninger i den enkelte klareringssak omfatter også de som har oppstått innenfor rammen av klareringens varighet (5 års rammen). Innkomne opplysninger i klareringens gyldighetstid, jf sikkerhetsloven § 24 annet ledd, anses følgelig å tilhøre den gjeldende klareringssak.

En ny klareringssak oppstår slik NSM ser det der det med vedkommendes samtykke anmodes om reklarerer,

Bestemmelsen foranlediger også spørsmål om det er enkeltopplysninger eller hele saken som opplysningene inngår i, som skal bevares. Slik begrepet "opplysninger" er

brukt i paragrafen legger NSM til grunn at begrepet henspeiler på hele den aktuelle klareringssaken. Saken bevares samlet. Dette samsvarer også best med bestemmelsen i arkivforskriftens § 2-5, hvoretter saker normalt skal arkivlegges samlet.

NSM legger til grunn at tidsfristene i paragrafen løper fra det tidspunkt endelig avgjørelse er tatt.

Bevaring av saker som henlegges uten at avgjørelse er fattet reguleres ikke direkte i bestemmelsen. De sikkerhetsmessige- og rettsikkerhetsmessige hensyn som ligger bak bestemmelsen kan imidlertid også gjøre seg gjeldende for henlagte saker. NSM mener således § 6-8 bør tolkes dit hen at henlagte saker omfattes og følgelig bevares iht. paragrafens bestemmelser. Med henlagte saker forstår NSM saker der anmodningen om klarering er trukket av anmodende myndighet eller ved at vedkommende har tilbakekalt sitt samtykke.

Ad paragrafens tredje ledd

Til paragrafens tredje ledd punkt 2 vil NSM bemerke at klareringssaker med opplysninger fra PST bevares i 25 år, men bare der opplysningene har fått en negativ konsekvens for avgjørelsen. Ellers bevares saken kun i 5 år, eller 10 år hvis avgjørelsen er negativ av andre grunner.

Til paragrafens tredje ledd punkt 3 vil NSM bemerke:

25 års regelen kan ses på som en ytre grense for hvor lenge det er rimelig at et forhold som ikke vil fremkomme ved ny personkontroll kan bevares.

Det er særlig vurderingen av hvilke forhold som anses ikke rekonstruerbare som får betydning for hvor lenge en sak skal bevares. Rekonstruksjonskravet kommer slik NSM ser det til anvendelse på sakens materielle innhold, dvs de forhold som har vært vurdert i klareringsspørsmålet og ikke prosessuelle forhold, eks innkallelser til sikkerhetssamtaler, innsynsforespørsler og svar osv. NSM legger videre til grunn at rekonstruksjonskravet kun skal anvendes på forhold som har vært vektlagt i vurderingen av klareringsspørsmålet.

Følgende opplysninger bør anses som rekonstruerbare:

- Opplysninger fra personkontrollens kilder
- Personopplysningsblanketten
- Andre opplysninger gitt av vedkommende selv og som det er grunn til å tro at vil fremkomme på nytt

Hensynet til den enkelte og til sammenhengen i regelverket tilsier en relativ stram praksis knyttet til kriteriene for hvilke opplysninger som anses ikke rekonstruerbare

Opplysninger som typisk kan anses å falle inn under bestemmelsen er opplysninger;

- fremkommet ved sikkerhetssamtale, herunder opplysninger dokumentert i audiovisuelt opptak og referat fra sikkerhetssamtale, men med den begrensning som fremkommer ovenfor
- fremkommet ved nedtegnelse av referanseintervju og lignende
- skriftlige rapporter fra kilder

Ad bevaring der vedkommende har flere påfølgende klareringssaker

Flere påfølgende klareringssaker kan gi opphav til utfordringer. Opplysning fra en tidligere sak *kan* være relevant i en ny sak. NSM har nedenfor vist eksempler på sammenhengen mellom forskjellige saker hos en klareringsmyndighet og konsekvensen for bevaringstid ved hjelp av illustrasjoner.

Det vises også et eksempel på bevaring og kassasjon der tidligere sak er innhentet fra annen klareringsmyndighet i henhold til personellsikkerhetsforskriften § 4-8

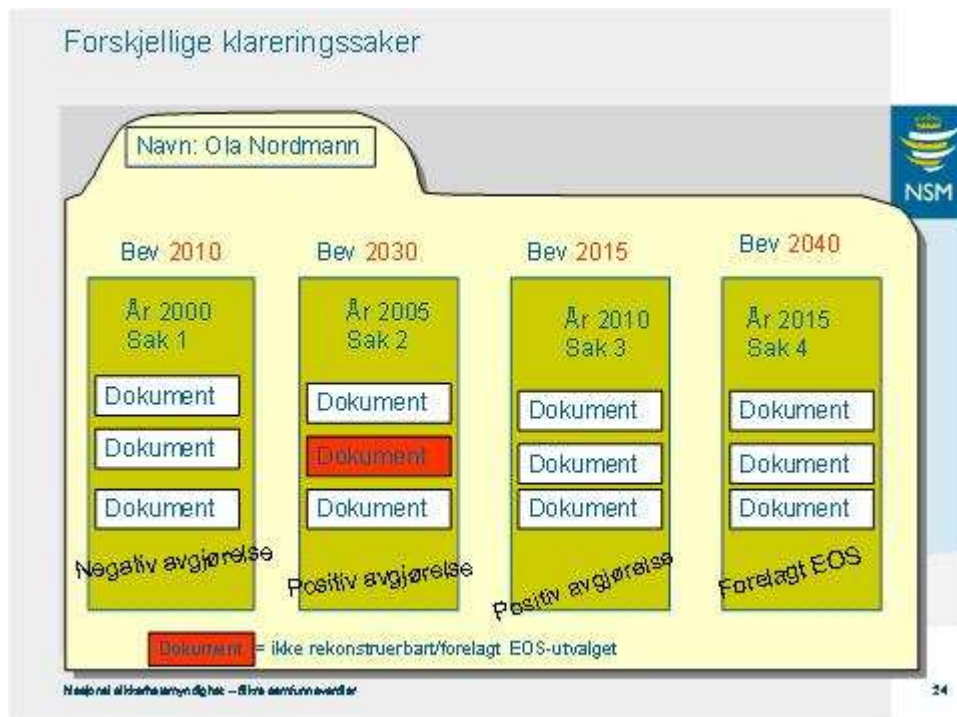
Eksempel 1

Klarering er her gitt som anmodet. Det foreligger ikke opplysninger som ikke lar seg rekonstruere i noen av sakene. Ingen dokumenter er kopiert over i andre saker

Eksempel 2

Klareringssaker med forskjellige avgjørelser og bevaringsgrunnlag. Ingen dokumenter er kopiert over i andre saker

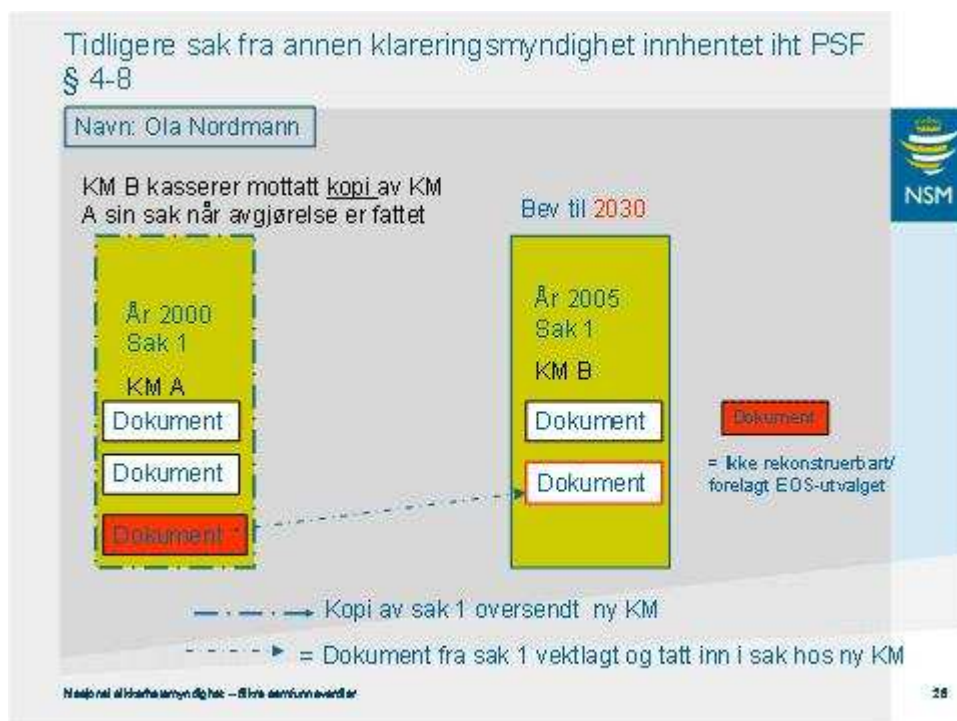
Eksempel 3

Ikke rekonstruerbare opplysninger i form av referat fra sikkerhetssamtale er her kopiert inn i senere saker. Den røde boksen symboliserer det originale samtalereferatet. De hvite boksene med rød ring symboliser kopier av samtalereferatet tatt inn i de senere sakene, og er nå dokument 2 i sakene i 2005 og 2010.

Eksempel 4 Tidligere sak innhentet fra annen klareringsmyndighet.

Den røde boksen symboliserer ikke rekonstruerbare opplysninger i mottatt klareringssak som ny klareringsmyndighet tar inn i sin klareringssak.

Ad paragrafens fjerde ledd

NSM har gitt utfyllende regler i henhold til paragrafens fjerde ledd. Reglene er godkjent av Riksarkivaren 26. september 2001 og trådte i kraft i januar 2002. Nedenfor er reglene tatt inn i sin helhet:

Regler om bevaring og kassasjon av opplysninger i klareringssaker

§1 Opplysninger i klareringssaker oppstått etter sikkerhetslovens ikrafttreden

Når tidsfristene i forskrift om personellsikkerhet § 6-8 for oppbevaring av opplysninger i klareringssaker er nådd, skal klareringsmyndighetene kassere opplysningene uten ugrunnet opphold.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal likevel bevare 25 prøver årlig av opplysninger i klareringssaker. Prøvene skal hovedsakelig utgjøre klagesaker. Saker med: opplysninger om klarering av utenlandske statsborgere, opplysninger om begrunnede innmeldte negative avgjørelser og opplysninger om spørsmål om begrunnelse skal også inngå.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal kassere opplysninger utlevert ved personkontroll uten ugrunnet opphold når tidspunkt for normal gyldighet av en eventuell påfølgende sikkerhetsklarering er utløpt. Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal kassere kopibøker over opplysninger utlevert til klareringsmyndigheter ved personkontroll tilsvarende.

§ 2 Opplysninger i klareringssaker oppstått før sikkerhetslovens ikrafttreden

Når tidsfristene i forskrift om personellsikkerhet § 6-8 for oppbevaring av opplysninger i klareringssaker er nådd, skal klareringsmyndighetene kassere opplysningene uten ugrunnet opphold.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal likevel fra eget arkiv bevare et representativt utvalg på 10 % av de opplysninger i klareringssaker der politisk engasjement har inngått i vurderingsgrunnlaget.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal også bevare 25 prøver for hvert år av opplysninger i klareringssaker. Prøvene skal hovedsakelig utgjøre klagesaker. Saker med opplysninger om klarering av utenlandske statsborgere, opplysninger om begrunnede innmeldte negative avgjørelser og saker med opplysninger om spørsmål om begrunnelse skal også inngå.

3.6.9 § 6-9. Kassasjon

Opplysninger i klareringssaker skal kasseres uten ugrunnet opphold ved utløp av perioden for bevaring i § 6-8.

Original personopplysningsblankett hos autorisasjonsansvarlig for søkere som ikke blir tilsatt, engasjert eller opptatt på skoler eller kurs, skal kasseres uten ugrunnet opphold.

Veiledning § 6-9

Til paragrafens første ledd bemerkes at dersom klareringsmyndigheten ellers har skjellig grunn til å bevare materialet i en gitt klareringssak lenger enn perioden for bevaring i § 6-8, må kassasjon kunne utstå (eksempelvis saker som verserer for domstolene).

Til annet ledd vil NSM bemerke følgende: For søkere som ikke blir tilsatt i stillingen må det antas å være et krav til umiddelbar kassasjon av personopplysningsblanketten når stillingen faktisk er besatt.

3.6.10 § 6-10. Avlevering til Arkivverket

Klareringssaker nevnt i § 6-8 fjerde ledd skal avleveres til arkivverket i henhold til arkivloven § 10 og arkivforskriften kapittel V. Klareringssaker som skal bevares for ettertiden, jf. § 6-8 siste ledd, kommer inn under bestemmelsene om avlevering til arkivdepot i arkivloven § 10 og arkivforskriften kapittel V.

Veiledning § 6-10

Paragrafen må ses i lys av bestemmelsene NSM har gitt i medhold av § 6-8 fjerde ledd, som sitert ovenfor. Avlevering til Arkivverket er i henhold til disse reglene kun aktuelt for NSM.

3.6.11 § 6-11. Omkostninger

Omkostninger knyttet til gjennomføring av sikkerhetsklareringer og autorisasjoner dekkes av henholdsvis klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig, med mindre annet er avtalt.

Den som blir kalt inn til sikkerhetssamtale skal få dekket faktiske utgifter til egen reise av klareringsmyndigheten. Utgifter ved bruk av bisitter under sikkerhetssamtalen, jf § 4-2, dekkes ikke.

Forvaltningsorgan som retter en anmodning om personkontrollopplysninger til en privat virksomhet, skal dekke virksomhetens meromkostninger ved utleveringen.

Klareringsmyndigheten dekker utgifter til bruk av advokat som nevnt i sikkerhetsloven § 25 b.

Veiledning § 6-11

Paragrafens første ledd slår fast at autorisasjons- og klareringsmyndigheter selv er ansvarlig for å dekke omkostninger ved gjennomføring av sikkerhetsklarering og autorisasjon. Det siktes her kun til virksomhetens egne omkostninger og ikke til andres omkostninger som direkte eller indirekte følger av autorisasjons-, klareringssaken.

Det legges til grunn at tapt arbeidsfortjeneste for den enkelte eller dennes arbeidsgivers tapte fortjeneste faller utenfor hva som kan kreves dekket. Dette følger av annet ledd.

Bestemmelsen i paragrafens tredje ledd er en presisering av sikkerhetslovens § 20 fjerde ledd siste setning, og har sin bakgrunn i ønsket om å unngå konkurransevridding ved at en virksomhet pålegges byrder en annen unnslipper.

3.7 Kapittel 7. Særbestemmelser for domstolene

Innledende merknad:

Sikkerhetsloven § 2 fjerde ledd innebærer at bestemmelsene i sikkerhetsloven med forskrifter, herunder forskrift om personellsikkerhet, i alminnelighet vil gjelde også for domstolene. Det er bare på områder der det er gitt særregler at de alminnelige bestemmelsene kan fravikes. Særregler finnes i dag i forskrift om autorisasjon av fagdommere og lekdommere i saker hvor det legges frem sikkerhetsgraderte dokumenter mm av 4. desember 1987. Denne forskriften omhandler imidlertid også en del forhold som er regulert mer omfattende i sikkerhetsloven med forskrifter. Dette medfører at det lett kan oppstå uklarheter og tolkingstvil om hvor langt sikkerhetsloven med forskrifter gjelder for domstolene. Man finner derfor behov for å supplere forskrift om personellsikkerhet med et kapittel med særbestemmelser for domstolene. På denne måten samles alle bestemmelser om personellsikkerhet og forskrift om autorisasjon av fagdommere og lekdommere kan oppheves.

3.7.1 § 7-1. Kapitlets virkeområde

Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder i saker ved domstolene hvor det blir lagt frem dokumenter, gitt opplysninger fra dokumenter eller avgitt forklaringer som inneholder sikkerhetsgradert informasjon.

Kapitlet gjelder for fagdommere, lagrettemedlemmer, meddommere, prosessfullmektiger, forsvarere, sakkyndige, og andre som kan få tilgang til sikkerhetsgradert informasjon.

Veiledning § 7-1

Bestemmelsen angir kapitlets virkeområde.

Kompetanse til å sikkerhetsklarere og autorisere prosessfullmektiger/forsvarere og sakkyndige ved rettergang/rettergangsskritt flyttes fra Justisdepartementet til domstolene. Begrunnelsen for endringen er hensynet til domstolenes uavhengighet også i saker om personellsikkerhet. Endringen kan og medføre hurtigere saksgang ved at domstolene selv kan fatte klarerings- og autorisasjonsavgjørelser for slikt personell. Dessuten innebærer endringen at domstolene gis kompetanse til å sikkerhetsklarere og autorisere forsvarere som oppnevnes i medhold av straffeprosessloven § 100a.

I tillegg til de eksplisitt oppregnede gruppene vil forskriften få anvendelse på andre medarbeidere ved domstolene som for eksempel administrativt personell og vaktbetjenter/polititjenestemenn i saker med lukkede dører.

3.7.2 § 7-2. Klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig

Høyesterettsjustitiarius anses som sikkerhetsklarert og autorisert for høyeste sikkerhetsgrad ved utnevnelsen.

Høyesterettsjustitiarius er klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig for Høyesterett og førstelagmannen i hver av lagmannsrettene, samt klageinstans for klareringsavgjørelser fattet av lavere rettsinstans.

Førstelagmannen i hver av lagmannsrettene er klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig for vedkommende lagmannsrett og sorenskriveren i lavere rettsinstans, samt klareringsmyndighet for lavere rettsinstans.

Sorenskriveren i lavere rettsinstans er autorisasjonsansvarlig for egen rettsinstans.

Veiledning § 7-2

I bestemmelsen gjøres det rede for hvem som er gitt kompetanse til å klarere og autorisere personell som angitt i § 7-1.

Betegnelse for domstolens ledere i bestemmelsen er i samsvar med domstollovens nylig endrede betegnelser. Lederen for Høyesterett omtales som justitiarius, formannen i lagmannsretten som førstelagmann og førsteinstansdomstolens leder som sorenskriver.

Autorisasjon av en virksomhets øverste leder gis i utgangspunktet av det organ virksomheten sorterer under. Man kunne tenkt seg at Justisdepartementet både klarerte og autoriserte Høyesterettsjustitiarius. Domstolens selvstendige stilling taler imidlertid for at Høyesterettsjustitiarius ved ansettelsen ikke bare må anses som sikkerhetsklarert men også autorisert for den sikkerhetsgraderte informasjon som domstolen kommer i befatning med.

Den største forandringen i forhold til nåværende system, er at myndighet til å autorisere legges til den enkelte domstol ved formannen. Klareringsmyndighet vil være lagmannsrettene og Høyesterett. I dag har ikke lederen av førsteinstansdomstolene autorisasjonsmyndighet. Begrunnelsen for endringen er at autorisasjonsansvaret har å gjøre med lokale tillitsforhold og derfor bør være et lokalt ansvar for den enkelte leder, jf. at virksomhetens leder i henhold til sikkerhetsloven § 23 femte ledd normalt er autorisasjonsansvarlig. Se også sikkerhetsloven § 5 andre og tredje ledd. Klareringsmyndighet bør derimot samles hos færre organer for å sikre lik praksis, høyere kvalitet på avgjørelsene og for å konsentrere kunnskap og erfaring på området.

Bestemmelser om stedfortredere slik man finner i forskrift om autorisasjon av dommere fra 1987 har man nå ikke lenger funnet behov for.

3.7.3 § 7-3. Forhåndsvalg av domstoler for enkeltstående rettshandlinger i straffesaker

Enkeltstående rettshandlinger i straffesaker hvor det vil bli gitt sikkerhetsgradert informasjon, skal bare foretas ved domstoler som på forhånd er valgt ut av Høyesterettsjustitiarius til å behandle slike saker. Før Høyesterettsjustitiarius fatter avgjørelsen skal uttalelse innhentes fra Riksadvokaten.

Veiledning § 7-3

Bestemmelsen regulerer forhåndsvalg av domstoler for enkeltstående rettshandlinger i straffesaker. I motsetning til forskrift om autorisasjon av dommere etc. sies det her ikke noe om forhåndsautorisasjon av dommere. I forskrift om autorisasjon av dommere skilles det mellom "forhåndsautorisert" og "autorisert", mens sikkerhetslovens system er at en klarering er noe som alltid gis på forhånd og som etter personellsikkerhetsforskriften har en ordinær varighet på 5 år. Også etter sikkerhetsloven kan autorisasjon gis for en enkelt sak, men i tillegg kan autorisasjonen gis en alminnelig varighet frem til en gitt hendelse/tidspunkt som for eksempel bortfall av klarering eller arbeidsforhold. En slik fleksibel løsning som sikkerhetsloven med forskrifter legger opp til, må anses å være en administrativ fordel for domstolene.

Det fremgår av bestemmelsen at Høyesterettsjustitiarius skal innhente uttalelse fra riksadvokaten før han/hun fatter en avgjørelse. I utgangspunktet har riksadvokaten intet særskilt behov for å vite ved hvilke domstoler man kan behandle enkeltstående rettshandlinger i straffesaker som medfører sikkerhetsgradert informasjon. Regulært har imidlertid denne type spørsmål av riksadvokaten blitt forelagt sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste til uttalelse før riksadvokaten har gitt sine merknader til Høyesterettsjustitiarius. Sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste (og de respektive politimestre) har selv sagt et åpenbart behov for ovennevnte kunnskap og på denne måte vil også Høyesterettsjustitiarius formentlig få et bedre grunnlag for sin avgjørelse idet nødvendigheten av en slik beslutning i forhold til den aktuelle domstol normalt vil bli kommentert. Det antas uhensiktsmessig at Høyesterettsjustitiarius skal henvende seg direkte til sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste.

3.7.4 § 7-4. Sikkerhetsklarering og autorisasjon av lagrettemedlemmer og meddommere

Lagrettemedlemmer eller meddommere som skal delta i sak med sikkerhetsgradert informasjon, skal trekkes ut etter de alminnelige regler i domstolloven kapittel 5. Det avgjøres deretter om disse kan sikkerhetsklareres og autoriseres for å kunne delta i den aktuelle sak. Dersom et uttrukket lagrettemedlem eller en uttrukket meddommer ikke kan sikkerhetsklareres eller autoriseres, trekkes et nytt i vedkommendes sted.

Veiledning § 7-4

I forhold til den tilsvarende bestemmelsen i forskrift om autorisasjon av dommere etc. er det ikke foretatt andre endringer enn de som er nødvendig for å tilpasse bestemmelsen til sikkerhetsloven og dens forskrifter.

3.7.5 § 7-5. Unntak fra bestemmelser om departementers og NSMs myndighet

Sikkerhetsloven §§ 22 første ledd tredje punktum, 23 første til tredje ledd og fjerde ledd første punktum, 25 fjerde ledd andre punktum og denne forskrifts §§ 2-2 andre ledd, 3-3 tredje ledd og 4-1 andre og tredje ledd, gjelder ikke for domstolene.

Sikkerhetsloven §§ 9 bokstav c og 10 gjelder ikke for domstolene i saker om personellsikkerhet.

Istedenfor denne forskrifts § 4-1 fjerde ledd gjelder følgende for domstolene: En klareringsavgjørelse kan omgjøres av klareringsmyndigheten selv eller Høyesterettsjustitiarius uten at avgjørelsen er påklaget, dersom endringen ikke er til skade for den avgjørelsen gjelder eller avgjørelsen må anses ugyldig.

Istedenfor denne forskrifts § 4-1 femte ledd første punktum gjelder følgende for domstolene: En klareringsavgjørelse kan omgjøres av Høyesterettsjustitiarius selv om vilkårene etter fjerde ledd ikke foreligger, dersom hensynet til rikets selvstendighet og sikkerhet eller andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser tilsier det.

Veiledning § 7-5

Det er behov for å gjøre unntak med hjemmel i sikkerhetsloven § 2 fjerde ledd for visse bestemmelser i sikkerhetsloven kapittel 6 og personellsikkerhetsforskriften som legger myndighet til et departement eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Dette gjelder for eksempel sikkerhetsloven § 9 bokstav c og § 10 om NSMs tilsynsmyndighet, § 23 første til tredje ledd om hvem som er klareringsmyndighet og autorisasjonsansvarlig og § 23 fjerde ledd første punktum om at "vedkommende departement" skal sikkerhetsklarere utenlandske statsborgere. NSM bør ikke kunne instruere domstolene i konkrete forhold knyttet til personellsikkerhet da det kan gå ut over dommernes uavhengige stilling. Også avgjørelser om sikkerhetsklarering og autorisasjon av utenlandske statsborgere i domstolene bør fattes av domstolene selv, slik at kompetansereglene for domstolene er konsekvente. Departementet har imidlertid ikke funnet å kunne gjøre unntak fra § 23 fjerde ledd annet punktum om at bare NSM kan sikkerhetsklarere for NATOs sikkerhetsgrad COSMIC TOP SECRET (CTS). Dette fordi Norge i internasjonal avtale med NATO har forpliktet seg til at klarering for CTS bare skal kunne gis av "National Security Authority", dvs. NSM i sikkerhetslovens forstand. Å gi en slik myndighet til domstolene kan derfor være i strid med avtalen med NATO.

De unntak som er gjort fra bestemmelser i forskrift om personellsikkerhet knytter seg til spørsmål om sikkerhetsklarering og autorisasjon av utenlandske statsborgere og om departement eller NSM som klareringsmyndighet. I stedet for forskrift om personellsikkerhet § 4-1 fjerde ledd og femte ledd første punktum er det utformet spesialbestemmelser der kompetansen til å omgjøre klareringsavgjørelser er flyttet til domstolene.

3.8 Kapittel 8. Overgangsbestemmelser og ikrafttredelse

3.8.1 § 8-1. Overgangsbestemmelser

Sikkerhetsklareringer gitt før 31. desember 1988 bortfaller 1. januar 2002. Personer med sikkerhetsklarering gitt før denne dato og som fortsatt har behov for sikkerhetsklarering etter sikkerhetslovens ikrafttredelse, skal reklareres før 1. januar 2002.

Sikkerhetsklareringer gitt mellom 1. januar 1989 og 31. desember 1997 bortfaller 1. januar 2003. Personer med sikkerhetsklarering gitt i dette tidsrom og som fortsatt har behov for sikkerhetsklarering etter sikkerhetslovens ikrafttredelse, skal reklareres før 1. januar 2003.

For sikkerhetsklareringer gitt etter 1. januar 1998 gjelder § 4-8 fullt ut.

VERNEPLIKTSKLARERING gitt før 1. juli 1998 bortfaller når sikkerhetsloven trer i kraft.

VERNEPLIKTSKLARERING gitt mellom 1. juli 1998 og 31. desember 2000 bortfaller 1. januar 2002.

3.8.2 § 8-2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2001.

4 Vedlegg

4.1 Vedlegg A

Blanketter for personellsikkerhetstjenesten pr 1. januar 2012:

Blanketter i personkontrollsammenheng :

Blankett S-0136/1 B	Personopplysningsblankett	(Godkj.05-11)
Blankett S-0136/1-1 B	Veiledning til S-0136/1 B	
Blankett S-0136/1 N	Personopplysningsblankett	(Godkj.08-11)
Blankett S-0136/1-1 N	Rettleiing til -0136/1 N	
Blankett S-0136/1 E	Personal particulars form	(Godkj.10-11)
Blankett S-0136/1-1 E	Guidance for S-0136/1 E	
Blankett S-0136/1-2 B	Reklareringsvedlegg	(Godkj.05-11)
Blankett S-0136/1-2 N	Reklareringsvedlegg	(Godkj.08-11)
Blankett S-0136/1-2 E	Revalidation enclosure	(Godkj.10-11)
Blankett S-0136/1-3B	Leverandørvedlegg	(Godkj.09-11)
Blankett	Statement of consent (USA)	(Godkj.11-11)

Taushetserklæringer :

Blankett S-0138 B/N	Taushetserklæring	(Godkj.06-01)
	COSMIC-erklæring	(Rekvireres via NSM)

Klarerings- og autorisasjonsbevis :

Blankett S-0139 B/N	Klareringsbevis / Autorisasjonsbevis	(Godkj.08-02)
---------------------	--------------------------------------	---------------

*Certificate of Security Clearance
Autorisasjonsbevis for bruk innen NATO

*NATO Security Clearance Certificate
Klareringsbevis for bruk innen NATO

Andre trykksaker innen personellsikkerhet :

Trykksak S-0136/5 B/N	Personellsikkerhet - saksomslag En egen hvit C4-konvolutt for oppbevaring av personellsikkerhetsopplysninger, herunder person- opplysningsblankett, taushetserklæring, klareringsbevis etc	(Godkj.01-97)
Trykksak S-0136/3 B	Forselingsoblat Spesielt forselingsoblat til blankett S-0136/5. Forselingsoblatet skal kun oppbevares hos ansvarlig sjef eller sikkerhetsansvarlig, ikke ved p-avd, blankettarkiv el tilsv.	(Godkj.01-97)

(B = Bokmål, N = Nynorsk, E = Engelsk)

4.2 Tilgjengelighet blanketter

Nasjonale blanketter er nedlastbare på <https://www.nsm.stat.no/Publikasjoner/Skjema/>. Disse kan pr. tiden ikke bestilles som papirkopier.

*NATO-blanketter finnes som vedlegg til Directive on Personnel Security AC/35-D/2000.

Trykksaker som kan bestilles fra Trykkpartner Grytting AS:

S-0069 B/N	Journal for sikkerhetsgraderte-/tryggingsgraderte dokument,
S-0136/3 B	Sikkerhetssak (oblat, 9 stk pr. ark)
S-0136/5 B/N	Personellsikkerhet/Personelltryggleik, konvolutt C4

For bestilling - send en e-post til odd@trykkpartnergrytting.no

4.3 Vedlegg B

Personkontrollprosessen

I det følgende er ordinær saksgang i personkontrollprosessen beskrevet.

Fremsendelse

Autorisasjonsansvarlig

- Vurderer om det foreligger behov for å gi en person tilgang til sikkerhetsgradert informasjon
- personopplysningsblankett leveres / sendes til vedkommende person som fyller ut blanketten
- kontrollerer utfylt blankett
- Hvis blanketten er feilaktig eller ufullstendig utfylt returnerer autorisasjonsansvarlig blanketten til vedkommende med opplysning om hva som er feilaktig eller ufullstendig utfylt
- tar kopi av personopplysningsblanketten, fyller ut rubrikk 1 på kopieksemplaret og fremsender kopieksemplaret til klareringsmyndighet
- originaleksemplaret oppbevares i eget saksomslag (blankett S-0136/5 B/N)
- opplysninger som autorisasjonsansvarlig selv innehar, og som antas å være av betydning i vurdering av klareringsspørsmålet, sendes til klareringsmyndighet sammen med anmodningen

Klareringsmyndighet

- mottar kopi av personopplysningsblanketten
- kontrollerer blanketten og registrerer anmodningen i eget register
- fremsender nødvendige personkontrolldata til NSM enten ved bruk av godkjent datasystem eller ved å fremsende kopi av personopplysningsblanketten

NSM

- mottar personkontrolldataene fra klareringsmyndigheter og overfører / legger inn persondataene i NSMs eget register
- innhenter bakgrunnsopplysninger fra aktuelle registre i henhold til forskrift om personellsikkerhet § 3-4

Behandlingsansvarlig for registeret

- mottar persondataene og foretar søk i eget register / egne registre

Tilbakesendelse

Behandlingsansvarlig for registeret

- skal før utlevering kontrollere opplysningenes kvalitet og gjøre mottaker oppmerksom på eventuell usikkerhet vedrørende opplysningene kvalitet
- oversender opplysningene til NSM enten ved bruk av godkjent elektronisk forbindelse eller i form av egen ekspedisjon

NSM

- NSM returnerer innhentede bakgrunnsopplysninger fra personkontrollens registre til rette klareringsmyndighet

Klareringsmyndighet

- Saksbehandler klareringsaken, herunder:
 - innhenter referanseuttalelser ved behov
 - vurderer de foreliggende bakgrunnsopplysninger
 - innhenter utdypende opplysninger ved behov
 - avholder sikkerhetssamtale med mindre dette er åpenbart unødvendig
 - fastsetter klareringsavgjørelsen
 - fører klareringsresultatet i eget register
 - underretter NSM og autorisasjonsansvarlig
 - underretter vedkommende person ved negativ klareringsavgjørelse

Autorisasjonsansvarlig

- registrerer klareringsavgjørelsen i eget register
underretter autorisasjonsansvarlig
- registrerer klareringsavgjørelsen, klareringsdato og klareringsmyndighet på saksomslag (S-0136/5 B/N) og på eventuelt rulleblad/personellkort (tilsvarende)
- autoriserer vedkommende dersom vilkår for å gi autorisasjon i henhold til forskrift om personellsikkerhet § 5-2 er oppfylt
- ajourfører saksomslag med aktuelle opplysninger knyttet til selve autorisasjonen
- ajourfører autorisasjonslisten ved virksomheten

Dersom autorisasjon ikke kan gis som forutsatt, av hensyn til opplysninger som fremkommer under samtalen, skal dette meddeles klareringsmyndigheten. Jf forskrift om personellsikkerhet § 5-8.